

Muslimská komunita v Liberci

Bakalářská práce

Studijní program: B7507 – Specializace v pedagogice
Studijní obory: 6107R023 – Humanitní studia se zaměřením na vzdělávání
7507R036 – Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání

Autor práce: **Jana Štěpánková**
Vedoucí práce: doc. PhDr. David Václavík, Ph.D.

TECHNICKÁ UNIVERZITA V LIBERCI
Fakulta přírodovědně-humanitní a pedagogická
Akademický rok: 2014/2015

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

(PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jana Štěpánková**
Osobní číslo: **P13000236**
Studijní program: **B7507 Specializace v pedagogice**
Studijní obory: **Humanitní studia se zaměřením na vzdělávání**
Anglický jazyk se zaměřením na vzdělávání
Název tématu: **Muslimská komunita v Liberci**
Zadávací katedra: **Katedra filosofie**

Z á s a d y p r o v y p r a c o v á n í :

Bakalářská práce se bude zabývat muslimy žijícími na území České republiky. V práci bude stručně popsán islám a jeho důležité aspekty. Dále bude práce mapovat příchod muslimů do České republiky a vznik muslimských obcí na našem území. Primárně se však práce bude věnovat muslimské komunitě v Liberci, kde kromě popisu její vzniku, vývoje a současného chodu, bude velká část práce zaměřena na životy místních muslimů, a to především z hlediska problémů, které vyplývají z jejich soužití s majoritní společností. Práce bude obsahovat samotné rozhovory s muslimy a jejich následnou analýzu.

Studentka se bude v průběhu příprav a vypracování řídit metodickými a organizačními pokyny vedoucího práce.

Rozsah grafických prací:

Rozsah pracovní zprávy:

Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

MENDEL, Miloš - OSTŘANSKÝ, Bronislav - RATAJ, Tomáš. Islám v srdci Evropy : vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí. Vyd. 1. Praha : Academia, 2007. 499 s. ISBN 978-80-200-1554-9.

OSTŘANSKÝ, Bronislav. Atlas muslimských strašáků, aneb, Vybrané kapitoly z "mediálního islámu". Vydání první. 190 s. ISBN 978-80-200-2428-2.

Adéla Křikavová, Miloš Mendel, Zdeněk Müller, Vladislav Dudák. Islám: ideál a skutečnost. Praha: Baset, 2002. 311 s. ISBN:80-86223-71-X

Vedoucí bakalářské práce:

doc. PhDr. David Václavík, Ph.D.

Katedra filosofie

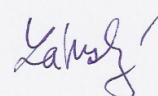
Datum zadání bakalářské práce: 15. dubna 2015

Termín odevzdání bakalářské práce: 30. dubna 2016

doc. RNDr. Miroslav Brzezina, CSc.
děkan

L.S.

PhDr. Ondřej Lánský, Ph.D.
vedoucí katedry

V Liberci dne 30. dubna 2015

Prohlášení

Byla jsem seznámena s tím, že na mou bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb., o právu autorském, zejména § 60 – školní dílo.

Beru na vědomí, že Technická univerzita v Liberci (TUL) nezasahuje do mých autorských práv užitím mé bakalářské práce pro vnitřní potřebu TUL.

Užiji-li bakalářskou práci nebo poskytnu-li licenci k jejímu využití, jsem si vědoma povinnosti informovat o této skutečnosti TUL; v tomto případě má TUL právo ode mne požadovat úhradu nákladů, které vynaložila na vytvoření díla, až do jejich skutečné výše.

Bakalářskou práci jsem vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a na základě konzultací s vedoucím mé bakalářské práce a konzultantem.

Současně čestně prohlašuji, že tištěná verze práce se shoduje s elektronickou verzí, vloženou do IS STAG.

Datum:

Podpis:

Poděkování

Na tomto místě bych ráda poděkovala doc. PhDr. Davidu Václavíkovi, Ph.D. za jeho cenné rady a odborné vedení mé bakalářské práce.

Anotace

Bakalářské práce se primárně zabývá muslimskou komunitou v Liberci. První kapitoly se věnují stručnému popisu islámu a příchodu muslimů na naše území. Dále práce mapuje vznik a vývoj významných muslimských sdružení v České republice. Jedna z kapitol je zaměřena na kontroverzní události, jež se odehrály na českém poli ve spojitosti s islámem, a mohly tak mít dopad na muslimy žijící v Čechách. Nejpodrobněji se však práce věnuje muslimské komunitě v Liberci. Tato část je založena především na analýze osobních rozhovorů se samotnými muslimy. Zde kromě obecných informací týkající se počtu členů komunity a jejím vývoji, se práce soustředí na životy konkrétních místních muslimů, a to především z hlediska jejich vztahu s majoritní společností.

Klíčová slova: islám, muslimové, liberecká muslimská komunita, aktuální náboženská situace v ČR

Annotation

The bachelor thesis deals with the Muslims community in Liberec. First chapters explain basic information about Islam and describe the arrival of the Muslims to the Czech Republic. Secondly, the thesis describes the establishment and evolution of important Muslim organizations in the Czech Republic. One of the chapters discusses the controversial events that associate with Islam that happened in the Czech Republic, and could influence the lives of the Muslims living in the Czech Republic. However, a major part of the work focuses on the Muslim community in Liberec. This part is based on the analysis of interviews with the local Muslims. Apart from the particular information concerning the numbers of participants of the community, the thesis focuses on the lives of the local Muslims, mainly from the point of view of their relationship with the major society.

Key words: Islam, Muslims, Muslim community in Liberec, current religious situation in the Czech Republic

Obsah

Úvod.....	11
1 Islám	13
1.1 Základní informace.....	13
1.2 Pět pilířů islámu.....	13
2 Migrace muslimů.....	15
2.1 Příchod muslimů do Evropy	15
2.2 Příchod muslimů na území České republiky	18
3 Vznik muslimských obcí v ČR	21
3.1 Prvotní snahy	21
3.2 Vývoj obce po druhé světové válce	22
3.3 Vývoj obce po roce 1989	23
3.4 Současná situace	25
4 Významné a kontroverzní události po sametové revoluci.....	26
4.1 Výstavba mešity v Praze.....	26
4.2 Výstavba mešity v Brně.....	27
4.3 Snaha o výstavbu mešity v Teplicích	29
4.4 Falešný návrh na výstavbu mešity v Orlové.....	30
4.5 Kauza Lukáš Lhoťan	31
4.6 Možnost plné registrace Ústředí muslimských obcí.....	32
5 Muslimské organizace v České republice	34
5.1 Islámská nadace v Praze	34

5.2 Islámská nadace v Brně	35
6 Muslimská komunita v Liberci.....	37
6.1 Sběr dat.....	37
6.2 Základní informace o komunitě.....	37
6.3 Harcovská modlitebna	38
6.4 Významné organizace.....	40
6.4.1 Muslimská obec v Liberci.....	40
6.5 Životy libereckých muslimů	41
6.5.1 Výběr respondentů	41
6.5.2 Vztah s majoritní společností.....	43
6.5.3 Vliv kontroverzních událostí na běžný život muslimů	45
6.5.4 Dodržování tradic a pravidel islámu	48
6.6 Závěry výzkumu	51
Závěr	53
Seznam použitých zdrojů.....	54
Seznam příloh	58

Seznam obrázků

Obrázek 1: Mohamed Ali Šilhavý	23
Obrázek 2: Mešita v Praze	26
Obrázek 3: Mešita v Brně	27

Seznam použitých zkratk

Čr	Česká republika
MNO	Muslimská náboženská obec
MŠANO	Ministerstvo školství a národní osvěty
tj.	to je
TUL	Technická univerzita v Liberci
tzv.	takzvaný
UMO	Ústředí muslimských obcí

Úvod

Islám se řadí mezi nejrychleji rostoucí náboženství na světě. Zároveň nelze opomenout, že se jedná o velmi aktuální záležitost, která se často objevuje v českých médiích, a to převážně v souvislosti s teroristickými útoky páchanými ve jménu islámu a s přílivem uprchlíků do Evropy. Zde se tedy dostáváme k důvodům, které mě vedly psát bakalářskou práci právě na toto téma. Jak bylo naznačeno v předchozí větě, islám plní titulní stránky nejčtenějších českých novin, proto se tu naskytá otázka, do jaké míry jsou tyto informace relevantní a v neposlední řadě, jak se například dotýkají samotných muslimů. Proto jsem se tedy rozhodla prozkoumat tuto problematiku detailněji a pokusit se vytvořit jiný pohled na islám, než ten černobílý, jenž nám poskytuje většina českých médií.

Bakalářská práce se primárně zabývá muslimskou komunitou v Liberci. Hlavním cílem je detailně popsat její strukturu, chod a vztah s majoritní společností. Nicméně pro úplnost informací na samém začátku práce jsou definovány základní pojmy islámu a následující kapitoly popisují klíčové kontakty evropské civilizace s islámským náboženstvím.

Dále se práce soustředí už jen na Českou republiku, kde je kromě samotného příchodu muslimů na naše území popsán také vznik a vývoj významných islámských organizací, a to od počátku jejich založení až po současnost. Zároveň jsou zde zmíněny také zásadní kontroverzní události týkající se islámu, které byly medializovány, jelikož by mohly mít určitý dopad na muslimskou komunitu.

Po zmapování všech těchto nezbytných bodů se práce zabývá pouze muslimy žijícími v Liberci a jeho okolí. Nejprve jsou čtenářům podány základní faktické informace týkající se komunity, dále se však kapitola soustředí výhradně na její jednotlivé členy. Pro sběr informací a dat je použita metoda polostrukturovaného rozhovoru a jeho následná analýza a komparace. Zároveň je nutno podotknout, že otázky se týkají běžného života muslimů, vztahu s majoritní společností a dodržování tradic a zásad islámu. Pro vypracování této části jsou použity informace, jež nejsou k dispozici v žádné literatuře, jsou tedy získány pouze na základě vlastního šetření.

Jak již bylo řečeno, islám se stal velkým fenoménem, ale zároveň je nutno podotknout, že velká část české populace o tomto náboženství téměř nic neví. Proto doufám, že přínos této bakalářské práce bude spočívat především v poskytnutí relevantních, nezkrácených a zároveň zajímavých informací.

1 Islám

Jak již bylo řečeno v Úvodu, bakalářská práce se soustředí především na muslimskou komunitu v Liberci. Nicméně i přes to, je potřeba zmínit několik základních informací o tomto náboženském systému.

1.1 Základní informace

Islám patří mezi nejrozšířenější světová náboženství a jeho vznik se datuje na počátek 7. století našeho letopočtu¹, z toho tedy vyplývá, že se jedná o nejmladší světové abrahámovské náboženství. Islám vznikl na Blízkém východě, nicméně své stoupence má téměř ve všech zemích světa. Zakladatel tohoto monoteistického náboženství je *Muhammad ibn Abdilláh ibn Abdilmuttalib* (asi 570 - 632)², který je zároveň považován za velkého revolucionáře své doby. Jak již bylo řečeno, islám je monoteistické náboženství, kdy jediným bohem této víry je Alláh. Muslimové své písmo svaté označují jako Korán, jedná se o posvátnou knihu, jež slouží jako hlavní zdroj pro islámskou nauku, spousta muslimů se dokonce jeho text učí nazpaměť.

1.2 Pět pilířů islámu

Každý muslim se ve svém životě řídí pěti hlavními zásadami islámu, tradičně označovanými jako pět sloupů víry (arkán al-islám). Prvním tzv. pilířem je vyznání víry (šaháda), jedná se o krátkou formuli, kterou muslim prohlašuje Alláha za jediného boha a Muhammada za jeho posla. Druhým pilířem je modlitba (salát), ta má být prováděna pětkrát denně, a to směrem k Mekce.³ Třetí zásadou je povinná almužna (zakát), kterou stanovuje stát pro všechny, jež disponují určitým množstvím majetku, tento obnos slouží na podporu lidí, kteří finance potřebují. Čtvrtým pilířem je půst (sawm), ten se drží v měsíci ramadánu od svítání do západu slunce, nejedná se zde však pouze o vynechání jídla a pití, ale také o půst v duchovním slova smyslu.

¹ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. 3. dopl. vyd. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1. s. 9.

² tamtéž. s. 12, 21.

³ KŘIKAVOVÁ, Adéla, Miloš MENDEL a Zdeněk MÜLLER. *Islám: ideál a skutečnost*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1990. ISBN 80-7038-012-8. s. 97–101.

Poslední povinností každého muslima je pouť do Mekky (hadžd), rodiště Muhammada.⁴

⁴ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. s. 104–110.

2 Migrace muslimů

2.1 Příchod muslimů do Evropy

Islám patří k nejrychleji rostoucím náboženstvím na světě a toto náboženství najdeme téměř ve všech zemích světa. Když se zaměříme na Evropu, vidíme, že největší množství muslimů najdeme kromě Ruska, především v západních a severních státech. Konkrétně se jedná o Německo, Francii či Velkou Británii.⁵

Tato bakalářská práce se soustředí především na současnou situaci, ale i přes to je potřeba popsat všechny hlavní migrační proudy do Evropy. Obecně se hovoří o třech migračních vlnách muslimů do Evropy. Nicméně po jejich podrobnější analýze je zřejmé, že každá z nich měla zcela odlišný charakter a hlavně jinou příčinu. Jelikož migrace je definována jako proces, kdy lidé odcházejí do jiné země za vidinou lepšího života nebo z důvodu existencionální nutnosti či v rámci své profese, je zřejmé, že u všech vln se nejedná o migrace v pravém slova smyslu.⁶ I přes to je důležité zde uvést všechny významné kontakty muslimů s Evropou, i když ne ve všech případech se jedná o migraci dle učebnicové definice.

K prvnímu kontaktu muslimů s evropskou půdou došlo v červenci roku 711, kdy se muslimské loďstvo vedené Berberem Táriqem ibn Zijádou vylodilo v oblasti dnešního Gibraltarů.⁷ O několik měsíců později muslimové porazili Vizigoty a do pěti let se zmocnili téměř celého Pyrenejského poloostrova. Kromě tohoto území se muslimové dostali i do jiných částí Evropy. Na konci 9. století na nějakou dobu osídlili jih Francie a až do 11. století ovládali i území Středomoří.⁸ V tomto případě se samozřejmě nejedná o migraci, ale spíše o expanzi.

⁵ GREGOR, Kamil. Kolik bude v Česku muslimů za 15 let? Pořád skoro žádní. In: *Datovazurnalistika*. [online]. 08. 01. 2015, [vid. 11. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.datovazurnalistika.cz/kolik-bude-v-cesku-muslimu-za-15-let-porad-skoro-zadni>

⁶ BADE, Klaus J. *Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí*. Vyd. 1 Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-559.5. s. 7–8.

⁷ CARDINI, Franco. *Evropa a islám*. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny, 2004, Utváření Evropy. ISBN 80-7106-640-0. s. 17–18.

⁸ MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9. s. 20–24.

Ke druhému střetu muslimů s křesťanskou Evropou došlo během 14. – 15. století. Opět zde nehovoříme o migraci v pravém slova smyslu, nýbrž o expanzi dalšího z etnik vyznávajících islám do Evropy. V tomto případě šlo o osmanské Turky. Jejich expanze začíná v polovině 14. století, kdy Osmané pronikli na Balkán a svou moc následně potvrdili výhrou v bitvě na Kosově poli roku 1389.⁹ Západní Evropa proti „tureckému nebezpečí“ vyslala několik křižáckých výprav, ale ty se netěšily téměř žádnému úspěchu. Roku 1453 Turci dobyli Konstantinopol a v následujících letech upevňovali svou moc v ovládnutých oblastech.¹⁰ Důležitým datem se stal rok 1526, kdy došlo k bitvě u Moháče, zde mnohem silnější Turci porazili vojsko českého a uherského krále Ludvíka Jagellonského. Osmané tak začali pomalu pronikat do Rakous, ale také na Moravu a v září roku 1529 došlo k obléhání Vídně. I když Turci byli ve značné přesile, Vídeň nakonec nebyla dobyta, jelikož říjen přinesl první mrazivé počasí, na které turečtí vojáci nebyli zvyklí a po trpké prohře se raději stáhli. Pro střední Evropu ale „turecké nebezpečí“ nekončí. K definitivnímu ústupu Turků došlo až při druhém obléhání Vídně roku 1683.¹¹

K další migrační vlně došlo v 60. letech 20. století. Cílová oblast byla především střední a západní Evropa. Nejčastější důvody migrace pochopitelně souvisely s ekonomickou situací, Evropa byla lákavá z důvodu vidiny pracovní příležitosti a z ní vyplývajícího finančního zisku. Německo patřilo mezi země, které ve velkém měřítku začalo zaměstnávat muslimy, jednalo se především o pracovníky z Turecka. Německo nejprve plánovalo tuto levnou pracovní sílu najmout jen na určitou dobu, nicméně řada muslimů se rozhodla v zemi zůstat a většina z nich zde později založila rodinu. Potomci těchto pracovníků se většinou cítí být občany Německa, na druhou stranu si zachovávají kulturní zvyky spojené s islámem.¹² Nová pracovní příležitost nebyla jedinou příčinou této velké migrace. Dalším významným důvodem byla probíhající dekolonizace. Tato migrační příčina se dotkla hlavně Francie, Nizozemska a Velké Británie.

⁹ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. Praha: Votobia, 1998. ISBN 80-7220-034-8. s. 28.

¹⁰ tamtéž. s. 27–30.

¹¹ RÁJA, Jan. Bitva u Moháče a obléhání Vídně. In: *Bellum* [online]. [vid. 10. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.bellum.cz/bitva-u-mohace-a-oblehani-vidne.html>

¹² MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 60–65.

K velkému útlumu této migrace došlo v 70. letech 20. století po arabsko-izraelské válce, která vyvolala velký nárůst cen ropy. Po této události země Evropy zastavily nábor muslimských pracovníků, nicméně, jak již bylo nastíněno v předchozím odstavci, stávajícím cizincům byl pobyt povolen a v budoucnu se za nimi vydaly jejich rodiny. Dochází tak k zakládání větších komunit, jelikož do této doby imigrantští pracovníci bydleli pouze v ubytovnách. Tento fakt pochopitelně vedl k většímu propojení rodin a dodržování náboženských tradic a zvyků. Konkrétně v Německu se nejvíce muslimů zdržuje především v průmyslově vyspělých městech, jako je Berlín, Mnichov či Kolín nad Rýnem. V těchto městech, především pak v tom hlavním, je muslimská kultura vidět téměř všude. „Už není pravda, že „Ganz Berlin ist eine Kneipe“ protože turecké či arabské kavárny a restaurace proslulým pivnicím zdařile konkurují. Turecký Dönerkebab úspěšně vytlačuje Bockwurst už i v pouličních stáncích bývalých východoněmeckých měst a zdá se, že to Němcům nevadí.“¹³ Zároveň nutno podotknout, že i když je západní svět zcela odlišný od toho východního, velkému počtu muslimům vyhovuje žít v Evropě právě díky možnostem, které jim umožňuje. Mezi největší pozitivní odlišnosti patří například svoboda slova a tisku nebo větší prostor pro vyjádření své osoby. Tyto věci v zemích, odkud muslimové pocházejí, většinou nepřipadají v úvahu. Na druhou stranu, i přes výše zmíněná pozitiva, většina z nich zůstává i dál věrná svému náboženství a ze západní kultury využívá jen tyto důležité odlišnosti.¹⁴

Vzhledem k současnému dění na půdě Evropy je nezbytné také zmínit migraci, která zde právě probíhá. Myslíme si, že zcela určitě ji lze označit za čtvrtou migrační vlnu. Do Evropy nyní přichází řada lidí z politicky nestabilních, zejména arabských, zemí a žádá zde o azyl. Zvýšený počet migrantů je evidován od roku 2011, kdy v těchto státech proběhlo tzv. „arabské jaro“. Konkrétně zde mluvíme o Egyptu, Tunisku, Sýrii či Libyi.¹⁵ Termín arabské jaro je používán pro vlnu nepokojů, demonstrací a protestů, jež vyjadřují nesouhlas a odpor k místnímu politickému systému. Neklidná a nebezpečná situace v těchto arabských zemích dovedla řadu obyvatel svou rodnou zem raději opustit. Cílem migrace se stala Evropa, která v jejich očích představuje

¹³ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 49.

¹⁴ DENNY, Frederick M. *Islám a muslimská obec*. V českém jazyce vyd. 3. Praha: Prostor, 2003. ISBN 80-7260-088-5. s. 157.

¹⁵ MENDEL, Miloš. *Arabské jaro: historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě*. Vydání první. Praha: Academia, 2015. Orient (Academia). ISBN 978-80-200-2474-9. s. 9–11.

klidnou a bezpečnou destinaci. K výraznějšímu přílivu imigrantů začalo docházet začátkem roku 2015, kdy za tento rok o azyl požádalo přes 1 200 000 uprchlíků.¹⁶ Nicméně i v budoucnu se počítá, že příliv imigrantů bude pokračovat.

Současná situace v Evropě, která vznikla příchodem uprchlíků, není jednoduchá a má vliv na většinu obyvatel členských států Evropské unie. Zároveň to je téma, jež denně zaplavuje česká média a dotýká se tak i muslimů žijících v Liberci. Proto se tato práce bude v dalších kapitolách zabývat právě libereckou komunitou.

2.2 Příchod muslimů na území České republiky

„Oficiální statistiky o počtech muslimů v České republice neexistují. Nejčastěji se v této souvislosti objevují dva značně rozdílné údaje: 10 000 a 20 000 osob. K prvnímu přibližnému údaji se přiklání i místopředseda Ústředí muslimských obcí RNDr. Vladimír Sáňka, ovšem – jak dodává – nejsou možnosti jak tento údaj prověřit.“¹⁷ Nicméně z tohoto celkového počtu jen zhruba 400 osob jsou Češi, kteří k islámu konvertovali. Další kategorií jsou cizinci, kteří na naše území přišli v druhé polovině 20. století za studiem, usadili se zde a na základě toho získali české občanství. Největší část však tvoří cizinci mající pouze povolený trvalý pobyt. Většinou se jedná o studenty a podnikatele, kteří sem přišli po roce 1989. Největší část muslimů na našem území je tvořena především Araby.¹⁸

Pokud se vrátíme do historie, zjistíme, že první zmínky o muslimech na našem území pochází již z 10. století. Jednalo se především o obchodníky, kteří využívali obchodní cesty, přes které bylo exportováno různé zboží jako med a vosk, ale také otroci. Jako doklad těchto událostí slouží nálezy islámských mincí na Moravě. Z tohoto období je také zmínka o židovském obchodníkovi z tehdy muslimského Španělska–Ibrahimovi Ibn Ja'kúbovi, který je považován za autora nejstarší zprávy o městě Praze (arab. manídat Frága).¹⁹

¹⁶ BOUŠKA, Josef, Data místo dojmů aneb Jak pracují čeští docenti islamofobie. In: *Respekt.cz* [online]. 08. 03. 2016 [vid. 10. 03. 2016]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/politika/data-misto-dojmu-aneb-jak-pracuji-cesti-docenti-islamofobie>

¹⁷ MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*, s. 408.

¹⁸ tamtéž, s. 408–409.

¹⁹ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 64.

Jak již bylo zmíněno výše, české země se nikdy nedostaly do trvalejšího kontaktu s muslimy, jednalo se pouze o obchodní cesty přes naši zem a později byly kontakty „zprostředkovávány“ díky křížovým výpravám. Ty byly hojně podnikány ve 12. a 13. století, nicméně české země do nich byly zapojeny pouze okrajově. Vedle toho zde také bylo několik cestovatelů, kteří se vydávali do arabských zemí a své poznatky z cest sepisovali, čímž je sdíleli i s ostatními. Mezi tyto cestovatele patřil například Martin Kabátník, člen Jednoty bratrské, který se od ostatních cestovatelů významně lišil tím, že svou cestu podrobně sepsal.²⁰ Svůj cestopis, jenž pojmenoval *Cesta z Čech do Jeruzaléma a Kaira*, vzbudil mezi obyvateli velkou pozornost.²¹

Velký mezník však představovala již zmíněná bitva u Moháče. Rok 1526 znamenal pro evropské vojáky trpkou prohru s mnohem silnějšími Turky. Ti na základě svého jasného vítězství začali pronikat dál do střední Evropy a stali se reálnou hrozbou i pro České země, například když se při obléhání Vídně dostávali až na Moravu. Turci byli trvalou hrozbou pro české země i pro zbytek střední Evropy až do roku 1683, kdy došlo k druhému neúspěšnému obléhání Vídně a porážce Turků, která znamenala jejich postupný odchod z území ve střední Evropě a posléze i z většiny Balkánu.²²

Dlouhodobá přítomnost Turků poblíž naší země měla samozřejmě dopad na českou literaturu. Nejznámější dílo z této doby zabývající se muslimskou kulturou byl *Antialkorán*, jenž vyšel roku 1614. Jedná se o polemiku od českého šlechtice a politika Václava Budovce z Budova, který ji napsal především na základě své návštěvy Konstantinopole v roce 1577.²³ Kniha je rozdělena do několika tematických částí, nicméně jak samotný název napovídá, islámské náboženství a vše s ním spojené je zde líčeno velmi negativně. „A za mne v Konstantinopoli jeden Turek pro lásku k Mahometovi krk sobě podřezal, jehož když poturčilí Vlaši mnou za mučedníka vyhlašovali, dal jsem ji za odpověď, že bych si přál, aby všickni Turci na takové mučednictví se dávali a sami sobě hrdla odníмали, že by mne byli ti renegati urvali.“²⁴

²⁰ BOROVIČKA, Michael. *Velké dějiny zemí Koruny české*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2010. ISBN 978-80-7432-000-2. s. 89–96.

²¹ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 89.

²² RÁJA, Jan. Bitva u Moháče a obléhání Vídně. In: *Bellum* [online]. [vid. 10. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.bellum.cz/bitva-u-mohace-a-oblehani-vidne.html>

²³ MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*, s. 199.

²⁴ BUDOVEC Z BUDOVA, Václav, REJCHRTOVÁ, Noemi. *Antialkorán*. 1vyd. Praha: Odeon, 1989. ISBN 80-207-0174-5. s. 144.

I přes svůj neobjektivní a pohrdavý obsah, kniha ve své době sklídila celkem velký úspěch.

K většímu kontaktu s islámskou civilizací došlo až ve druhé polovině 19. století, a to po násilném připojení Bosny a Hercegoviny k tehdejšímu Rakousku-Uhersku. Tato událost měla za důsledek příchod řady muslimů na naše území. Nicméně i po rozpadu Rakouska-Uherska v roce 1918 zde většina muslimů zůstala. Postupem času se k nim dokonce připojili i další muslimští imigranti. Jedním z hlavních důvodů jejich příchodu byla lepší hospodářská a ekonomická situace, která v tehdejší Československu panovala, a dále zájem o studium. Pro muslimské studenty z Balkánu byly atraktivní především technické a přírodovědné obory. Později se připojilo i několik muslimů ze Sovětského svazu, jednalo se především o Tatary a Čerkesy.²⁵ V tomto období pochopitelně stoupl zájem o islámskou tematiku, a proto v časopisech z období první republiky můžeme najít několik článků týkající se islámských zvyků a tradic. Dále v tomto století vzhledem ke zvýšenému počtu muslimů na našem území, vzniklo několik organizací a společností na jejich podporu, těmto sdružením se však bude věnovat následující kapitola.

²⁵ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 131.

3 Vznik muslimských obcí v ČR

3.1 Prvotní snahy

Až do roku 1934 nebyla v České republice zaznamenána žádná oficiálně organizovaná muslimská společenství. Zlom tedy nastal v tomto roce, kdy se sešli pražští muslimové za účelem založit *Muslimskou náboženskou obec pro Československo s ústředím v Praze* (dále jen MNO).²⁶ Jejich prvním úkolem bylo spočítat pražské muslimy, kteří by měli zájem se podílet na rozvoji obce. Nutno podotknout, že tento průzkum trval týdny, jelikož muslimové se mezi sebou téměř neznali. V prosinci roku 1934 se konala první ustanovující schůze, jejímž stěžejním cílem byla výstavba mešity v hlavním městě. Dále byla zvolena Rada obce, která ještě na konci prosince poslala Ministerstvu školství a národní osvěty (dále jen MŠANO) dopis, kde oznamuje zřízení MNO. O několik měsíců později roku 1935 byla obec slavnostně ustanovena.²⁷

Dopis určený pro MŠANO obsahoval několik stěžejních bodů, jeden z hlavních informoval o právu obce oddávat a pohřbívat své příslušníky. Ministerstvo však odpovědělo, že ke zřízení obce musí dát souhlas i Ministerstvo vnitra, které se také musí vyjádřit k povolení sňatků a pohřbů. Je nutno poznamenat, že požadavky obce byly nepřesné a některé z právního hlediska neproveditelné. Jednalo se především o vymezení území, protože pro Slovensko platily jiné islámské normy než pro Česko. Muslimská obec tedy musela více propracovat návrh stanov, který nakonec v listopadu roku 1935 obdržely určené státní orgány. Není tajemstvím, že stát se na muslimskou obec nedíval přívětivě, naopak jeho pohled byl spíš xenofobní, a proto se schválením uznání obce nikam nespěchal. Dokonce nařídil pozastavit činnost obce, dokud nebudou schváleny stanovy. Proti tomuto rozhodnutí se MNO odvolala. Další roky tedy obec fungovala spíše nelegálně, dokonce vyšlo později najevo, že členové mezi sebou uzavírali polygamní sňatky. I přes nerespektování zákonů úřady náboženskou organizaci tolerovaly.²⁸

Až do roku 1941 nedocházelo k téměř žádnému kontaktu mezi obcí a státem. Zvrat nastal až 25. ledna téhož roku, kdy se MNO opět pokusila o oficiální ustanovení.

²⁶ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 132.

²⁷ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 336.

²⁸ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 133–144.

Tentokrát měla zajištěnou i finanční dotaci od sarajevských muslimských obcí. Ta měla mimo jiné sloužit také na výstavbu mešity. I přes drobné námitky a připomínky Ministerstva vnitra, po sedmi letech byla Muslimská náboženská obec pro Moravu a Prahu uznána. Nicméně platnost dokumentu, který uznal obec za oficiální, je sporná, protože vydáním Benešových dekretů se zrušily veškeré právní úkony vydané v době Protektorátu.²⁹

3.2 Vývoj obce po druhé světové válce

Chod obce fungoval i po skončení druhé světové války. I když se jednalo o poměrně malou skupinu, byla tu velká pravděpodobnost, že pověst obce bude v očích veřejnosti pošpiněná. Jeden ze zakládajících členů, M. A. Brikcius, byl odsouzen za kolaboraci s Němci a rasistické chování vůči Židům. Brikcius nejspíše tuto situaci předpokládal, a proto všechny důležité dokumenty týkající se obce předal mladému členu, Ahmedu (Ivanu) Hrbkovi, který byl znám svým antifašistickým postojem. Zároveň je potřeba zmínit, že se jedná o jednoho z nejvýznamnějších českých překladatelů Koránu. Hrbek velmi rychle vyhlásil volby a stal se tak novým předsedou obce. S novým vedením se změnila i aktivita náboženské organizace, už nebyly dále tak často pořádány masové akce, dokonce se od sdružení odtrhlo i několik významných členů. Ale i přes značné nesympatie komunismu k islámu, nechávala tehdejší vláda muslimskou obec být, jelikož pro ně neznamovala žádné riziko. V poválečném období zažívala obec velkou krizi, členové se scházeli jen velmi zřídka.³⁰

Nicméně i přes nevlídnou politickou situaci v tehdejší Československu se čeští muslimové rozhodli požádat o registraci. Rozdělili si mezi sebou funkce a v dubnu 1968 požádali o zaregistrování organizace *Yeni Çeri – Sociální organizace Moslimů v Praze*. Turecký název Yeni Çeri v překladu znamená „nové vojsko“. Dále také byla zaslána žádost příslušným orgánům ohledně registrace *Svazu muslimských obcí v ČSSR*. Stát se v následujících měsících k této žádosti nijak nevyjádřil, a tak si členové roku 1968 sami schválili založení svého Svazu muslimských obcí v ČSSR.³¹

²⁹ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 144–146.

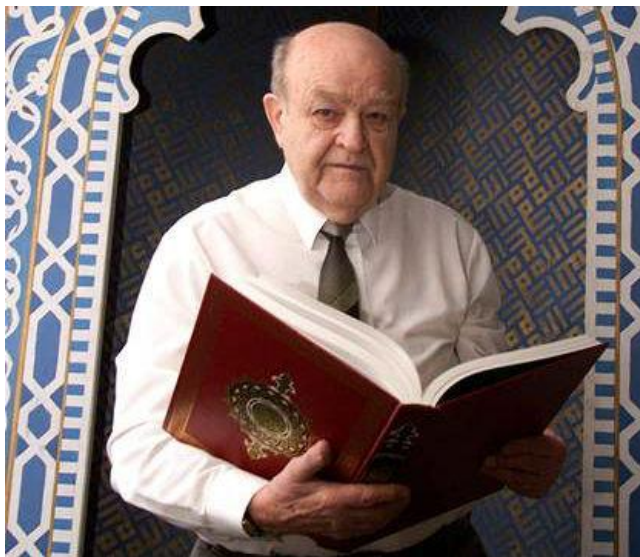
³⁰ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 362–366.

³¹ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 157–165.

3.3 Vývoj obce po roce 1989

Sedmnáctý listopad je velkým mezníkem v českých dějinách, je to symbol svobody, demokracie a nových možností. Bohužel pro muslimskou obec názory a postoje, které po tomto datu začaly vznikat, moc pozitivní nebyly. Valná většina českého národa zaujala antiislámský postoj a začala vnímat muslimy velmi negativně. Tyto názory byly prohlubovány masmédií a na popularitě islámu nepřidala ani známá kniha *Bez dcerky neodejdu*³².

I přes nevlídnou situaci v České republice se v 90. letech začaly formovat snahy o znovuznání obce. Nejvýraznější postavou tohoto období se stal Mohamed Ali (Přemysl) Šilhavý, který zaslal žádosti o znovuznání obce na příslušné úřady. Dne 12. listopadu 1990 Šilhavý obdržel kladnou odpověď přiznávající českým muslimům právo na plnohodnotný duchovní život, to potvrdila i vláda ČSFR na zasedání konající se 1. června 1990. Výhru to ale ještě neznamenalo, protože Federální ministerstvo zahraničních věcí zároveň podotklo, že oficiální uznání jim nemůže udělit a odkázalo je na odbor církví Ministerstva kultury České republiky.³³

Obrázek 1: Mohamed Ali Šilhavý

zdroj:http://brno.idnes.cz/cesti-muslimove-prisli-o-sveho-predsedu-muhamed-ali-silhavy-zemrel-1pp-/brno-zpravy.aspx?c=A080314_104711_brno_dmk

³² OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Atlas muslimských strašáků, aneb, Vybrané kapitoly z "mediálního islámu"*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2428-2. s. 33.

³³ MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 378–382.

Mohamed Ali Šilhavý se na základě uspořádaných voleb stal předsedou *Al-Ittihad Al-Islami – Ústředí muslimských náboženských obcí v ČSFR*. Zároveň se také rozhodovalo o ostatních členech výboru a místu, kde se budou konat schůze Rady obce. Vzhledem k faktu, že většina praktikujících muslimů žila na Moravě, bylo jasné, že oním místem bude Brno. Šilhavý měl jasnou vizi, chtěl, aby obec uznávala stejné tradice a hodnoty jako obec z předválečného období, kterou vedl Brikcius. Zároveň se také zasloužil o obnovu vydávání bulletinu *Hlas MNO* pro Československo.³⁴

Rada měla na programu spoustu věcí, například obnovení vedení matrik, založení nakladatelství a hlavně se jednalo o výstavbu mešity v Brně. Zároveň obec utužovala kontakty s Agenturou pro záchranu třetího světa ve Vídni a na základě tohoto kontaktu vzniklo *Islámské centrum* v Brně. Mimo hledání sponzorů pro výstavbu mešity měla rada ještě jeden velký úkol, zajistit aby stát oficiálně obec uznal.³⁵

Oficiální uznání obce bylo mnohem těžší, než se na první pohled zdálo. I přes opakované žádosti zaslané na odbor církví Ministerstva kultury České republiky bylo uznání zamítnuto, protože tento úkon nepovoloval zákon. Když v roce 1992 vstoupil v účinnost federální zákon č. 161/1992 Sb.³⁶, který registraci církví a náboženských společností umožňoval, nebylo zdaleka vyhráno. Odbor církví po Ústředí požadoval doložit seznam jmen a adres alespoň deseti tisíc členů starších osmnácti let, kteří zde měli trvalý pobyt. Tuto podmínku Ústředí nesplnilo, a tak v březnu 1996 byla obec informována o ukončení řízení ve věci registrace. Obec se proti tomuto rozhodnutí odvolala a snažila se dokázat, že žádají pouze o formální znovuznání, protože již jednou byla v minulosti uznána, ale bez úspěchu. Jelikož snahy o oficiální uznání Ústředí byly neúspěšné, tak vedle muslimské obce vznikaly i další muslimské organizace, mezi nejvýraznější jednoznačně patřil *Všeobecný svaz Muslimských studentů v ČR*.³⁷

³⁴ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 177.

³⁵ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 383.

³⁶ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 180.

³⁷ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 385–387.

3.4 Současná situace

Jak již bylo zmíněno v předchozím odstavci, roku 1996 byla definitivně zamítnuta žádost o zaregistrování *Ústředí muslimských obcí* (dále jen UMO). Dlouho dobu se nic nedělo a dá se říct, že UMO tak oficiálně vůbec neexistovalo. Nicméně zlom nastal začátkem roku 2002, kdy v České republice vešel v účinnost zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech.³⁸ Zákon hovoří o tzv. dvouступňové registraci. Pro uznání prvního stupně musí církev a náboženská společnost doložit kromě oficiálního názvu a adresy také spis popisující její poslání, základní články víry, organizační strukturu, způsob ustavování a odvolávání duchovních a v neposlední řadě minimálně 300 podpisů od svých členů, kteří musí být starší 18 let. Na základě všech podmínek, jež zákon definuje, může být církev či náboženská společnost uznána na úrovni prvního registračního stupně.³⁹

Dva roky od vydání zmíněného zákona se tedy UMO rozhodlo zažádat o svou registraci, a tak v březnu roku 2004 poslalo žádost adresovanou Ministerstvu kultury České republiky. Za několik měsíců obdrželo UMO kladnou odpověď.⁴⁰ A tak je od 17. září 2004, po několika dlouholetých bojích, UMO oficiálně vedeno v rejstříku registrovaných církví a náboženských společností České republiky.⁴¹ Pro úplnost informací je potřeba doplnit, že se jedná samozřejmě pouze o registraci na úrovni prvního stupně.

³⁸ JANKŮ, Tomáš. ANALÝZA PŘIZNÁNÍ (ZVLÁŠTNÍCH) PRÁV MUSLIMSKÉ NÁBOŽENSKÉ OBCI V ČR [online]. [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www2.tf.jcu.cz/~klapetek/janku.pdf>

³⁹ Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2002 [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/pravni-predpisy/zakon-c--3-2002-sb---o-cirkvich-a-nabozenskych-spolecnostech-171526/>.

⁴⁰ JANKŮ, Tomáš. Analýza přiznání (zvláštních) práv muslimské náboženské obci v ČR [online]. [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www2.tf.jcu.cz/~klapetek/janku.pdf>

⁴¹ Ústředí Muslimských Obcí. In: *umocr.cz* [online]. [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>

4 Významné a kontroverzní události po sametové revoluci

4.1 Výstavba mešity v Praze

Jak již bylo nastíněno v předchozí kapitole, rok 1989 přinesl mnoho změn, a to nejen politických. Po tomto zlomovém datu se odehrálo několik významných událostí, které díky své kontroverzi plnily titulní stránky českých novin. Mezi tyto události patří mimo jiné snaha muslimů o výstavbu mešit na našem území. Jako první byly zaznamenány snahy o výstavbu svatostánku v hlavním městě. Dá se říct, že tato stavba nebyla nijak výrazně propíraná v médiích a ani se kolem ní nezvadla vlna nevole. Nicméně pro kompletnost událostí je třeba dodat, že po několikaleté snaze českých muslimů k výstavbě mešity opravdu došlo, i když s poměrně velkým zpožděním, jelikož první iniciativy o výstavbu jsou datovány již od roku 1935. Nicméně až v 90. letech se *Nadaci pro zřízení a provoz islámského centra v Praze* podařilo shromáždit dostatečný finanční obnos, a tak na jaře roku 1997 kupuje pozemek na Černém mostě. K otevření mešity došlo 1. května 1999, tento den se tak stal významným mezníkem pro řadu pražských muslimů, hlavně pro ty, kteří do této doby k modlení využívali provizorní prostory ubytovny v Krči.⁴²

Obrázek 2: Mešita v Praze

zdroj: <http://www.praha-muslim.cz/enlarge-gallery-photo.htm?index=3&subject=Pra%C5%BESk%C3%A1%20me%C5%A1ita>

⁴² MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 400–401.

4.2 Výstavba mešity v Brně

Dalším městem, kde se začalo uvažovat o výstavbě mešity, bylo Brno. První snahy o její výstavbu začaly brzy po roce 1989, kdy domácí muslimové přišli s myšlenkou, že je potřeba zřídit prostor, který by sloužil pro páteční modlitby a pro shromáždění během muslimských svátků. Nicméně tato myšlenka se v nejbližší době nijak nerealizovala. Až roku 1995 přišel Ing. Muníb Hasan ar-Ráwí, jenž s několika dalšími místními muslimy zakoupil pozemek v centru Brna.⁴³ Na rozdíl od Prahy výstavba mešity v druhém největším městě České republiky již neprobíhala tak hladce. Situaci zde ztěžoval především nesouhlas části obyvatel Brna.

Obrázek 3: Mešita v Brně

zdroj: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/233313-prvni-tuzemska-mesita-slavi-patnact-let-od-sveho-otevreni/>

Když *Nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Brně* vytvořila projekt, jak by měla mešita vypadat, ihned zaslala Radě městské části Brno-střed žádost o povolení stavby. Ta ale žádost odmítla, a to i přes fakt, že zprvu neměla žádné námitky. Za náhlou změnou verdiktu stál jeden člen zastupitelstva, který svým kolegům převyprávěl svou negativní zkušenost s muslimy při návštěvě jedné arabské země. Ostatní členové na základě jeho vyprávění údajně hlasovali proti výstavbě. Dále tu byl ještě jeden důvod k zamítnutí, a to „nesoulad projektu s územním plánem města“.⁴⁴

⁴³ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 191.

⁴⁴ tamtéž. s. 191.

Celá kauza se dostala i do denního tisku, takže o věci věděli téměř všichni obyvatelé. Jejich reakce na sebe nenechala dlouho čekat a na stole radnice se objevily první petice proti výstavbě a po městě se pořádaly protestní akce. Jedna z petic byla organizována Společností Ferdinanda d'Este, která je známá svými ultrakonzervativními názory. Jako důvod ke svému negativnímu postoji k celé záležitosti lidé nejčastěji uváděli obavy ze zvýšeného počtu přestěhovalců a z větší kriminality.⁴⁵

Proti zápornému rozhodnutí Rady městské části se skupina muslimů spolu s investorem odvolala a nakonec byla jejich žádost přijata, ale pod podmínkou, že stavba bude v souladu s územním plánem a bude splňovat všechny předpisy. V praxi to znamenalo jedno – mešita nesmí mít minaret a obsahovat žádné orientální prvky. I když se tato podmínka může zdát přísná, brněnským muslimům to nijak nevadilo, jelikož minaret některé duchovní proudy odmítaly, protože tento prvek islám převzal od polyteistických národů z Mezopotámie a Íránu.⁴⁶

Stavba mešity byla započata roku 1997 a její slavností otevření proběhlo 2. července 1998. I přes počáteční negaci ze strany obyvatelstva měla výstavba nakonec kladné ohlasy. Brněnští měli dokonce několikrát možnost mešitu navštívit v rámci dnů otevřených dveří, které se konaly. Mezi nejúspěšnější patří ty z května 2001, jež se proběhly dohromady s výstavou nesoucí název *Objevení islámu*.⁴⁷

Pro úplnost je potřeba zmínit, že v červnu roku 2009 vystoupil předseda Islámské nadace v Brně, Hassan Alrawi, s plánem pro vybudování nové mešity přímo v centru Brna kvůli nedostačující kapacitě té původní. Proti jeho záměru se ihned zvedla vlna nevole a mezi nejvýraznější protestující patřil David Macek, tehdejší místopředseda KDU-ČSL. Svůj nesouhlas odůvodnil obavou, že zde stoupne počet muslimů, tak jako se stalo v několika západních zemích Evropy. Další jeho velká obava pramenila z literatury, kde se dočetl o trestu smrti nevěrných žen.⁴⁸ Samozřejmě ani veřejnost

⁴⁵ MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 394–396.

⁴⁶ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 191–192.

⁴⁷ MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 397.

⁴⁸ ČTK. Nechceme v Brně další mešitu, vzkazují muslimům jihomoravští lidovci. In: *iDNES.cz* [online]. 27. 07. 2009 [vid. 28. 12. 2015]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/nehceme-v-brne-dalsi-mesitu-vzkazuji-muslimum-jihomoravsti-lidovci-1jw-/brno-zpravy.aspx?c=A090727_154852_brno_pje

Alrawiho návrh nepodpořila a začaly tak vznikat nejrůznější petice proti výstavbě.⁴⁹ V tuto chvíli se o druhé mešitě nemluví, sám Alrawi podotkl, že pokud brněnští muslimové budou mít zájem o druhou mešitu, budou se muset vynaložit větší úsilí.⁵⁰

4.3 Snaha o výstavbu mešity v Teplicích

Velkými protesty vůči výstavbě mešity jsou také známé Teplice, kde původně měl být svatostánek vystaven. Jelikož se jedná o lázeňské město, kde většina klientely je tvořena arabskou populací, tak není divu, že i zde se přemýšlelo o její výstavbě. První návrhy se objevily v polovině 90. let, kdy za tamním starostou přišel lázeňský host pocházející ze Spojených arabských emirátů s nabídkou financování výstavby mešity. Jelikož se nápad starostovi jevil jako rozumný a prospěšný pro město z hlediska spokojenosti lázeňských klientů, s návrhem souhlasil.⁵¹

Když se o záměru radnice dozvěděli z tisku obyvatelé Teplic, dali své negativní názory a postoje ohledně výstavby ihned najevo. Roku 1995 radnice obdržela Otevřený dopis panu starostovi města Teplice, za kterým stálo pět teplických křesťanských komunit: Církev bratrská, Církev římskokatolická, Křesťanské společenství, Církev československá husitská a Církev českobratrská evangelická.⁵² Dopis mimo jiné také obsahoval důvody k jejich odmítavému postoji. Jednalo se především o strach z kriminality. Zmíněný dopis se dostal dokonce i do tisku. Roku 1996 teplické zastupitelstvo i přes starostův souhlas výstavbu definitivně zamítlo.⁵³

Po několika letech „klidu“ se roku 2003 projekt výstavba mešity vrací opět na scénu. Projekt nese jméno *Orientální kulturní centrum* a kromě mešity zahrnuje také řadu dalších zařízení. Za tímto plánem stál opět zámožný občan Spojených arabských emirátů, na území České republiky ho však zastupoval Ing. Sleiman Kantar.

⁴⁹ KOLÍNKOVÁ, Eliška. Brněnští muslimové se hádají kvůli stavbě nové velké mešity. In: *iDNES.cz* [online]. 05. 03. 2011 [vid. 28. 12. 2015]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/brnensti-muslimove-se-hadaji-kvuli-stavbe-nove-velke-mesity-plw-/brno-zpravy.aspx?c=A110305_104433_brno-zpravy_pp

⁵⁰ TAUŠOVÁ, Zuzana. První česká mešita funguje v Brně už 15 let. Muslimové by chtěli další. In: *iDNES.cz* [online]. 01. 07. 2013 [vid. 28. 12. 2015]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/prvni-ceska-mesita-slavi-v-brne-patnact-let-f26-/brno-zpravy.aspx?c=A130701_1946742_brno-zpravy_ekr

⁵¹ BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. s. 192.

⁵² tamtéž. 192.

⁵³ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 399.

Orientální centrum mělo stát v blízkosti muslimské modlitebny, která tam funguje již několik let a nutno podotknout, že nikdy nikomu nevadila.⁵⁴

Jednání mezi úřadem a investorem zpočátku probíhalo hladce, to se však změnilo ve chvíli, kdy proti výstavbě vznikla petice. Situaci ještě zhoršil týdeník *Teplický kurýr*, který petici otiskl a nepřímou nabádal občany, aby přispěli i svým podpisem. Kromě petice týdeník také obsahoval článek, jenž vylíčil islám v nejhrošším možném světle a neopomněl zmínit ani teroristické útoky. Většina obyvatel Teplíc se tak k výstavbě Orientálního centra otočila zády stejně jako zastupitelé města, kteří projekt zamítli.⁵⁵

4.4 Falešný návrh na výstavbu mešity v Orlové

Orlová na Karvinsku je nechvalně známá příběhem, kdy se několik měsíců řešila výstavba mešity, avšak nakonec se ukázalo, že plán je pouhý podvrh známého podvodníka – Muhamada Gutiqiho. Celý projekt začal roku 2003, kdy M. Gutiqi přišel s návrhem postavit obrovské společenské centrum.⁵⁶ Výstavba měla stát víc než 200 milionů korun a celou ji měl financovat *Islámský svaz Saudské Arábie*. Tehdejšímu starostovi Vladimíru Faranovi se plán relativně zamlouval, a proto předal projekt k projednání zastupitelům.⁵⁷

Na začátku roku 2004 se začaly v tisku objevovat informace o stavbě centra, jako první občany informoval *Moravskoslezský den*. Chvíli po jeho vydání vznikla petice proti výstavbě, která během pár týdnů získala víc než 500 podpisů. Kromě petičních archů městský úřad obdržel také Otevřený dopis od předsedy Konzervativního klubu v Ostravě Davida Floryka⁵⁸. Jeho dopis poukazuje na netolerantnost islámského náboženství a případný negativní vliv na české obyvatelstvo. Dopis byl později otisknut také v denním tisku.⁵⁹ Když starosta Orlové viděl, jaké bouřlivé emoce

⁵⁴ VOJTÍŠEK, Zdeněk. Český boj o mešity. In: *Dingir* [online]. 16. 03. 2011 [vid. 29. 12. 2015]. Dostupné z: <http://dingir.cz/archiv/Dingir106.pdf>. s. 20.

⁵⁵ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*, s. 403.

⁵⁶ tamtéž. s. 401.

⁵⁷ SVATOŠ, Michal. Stavba muslimské mešity v Orlové na Karvinsku. In: *rozhlás* [online]. 03. 02. 2004 [vid. 29. 12. 2015]. Dostupné z: http://www.rozhlás.cz/radiozurnal/publ_izurnal/_zprava/stavba-muslimske-mesity-v-orlove-na-karvinsku--103609

⁵⁸ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 402.

⁵⁹ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 402.

projekt v lidech vyvolává, rozhodl se vyhlásit referendum, to se mělo odehrát nejpozději v březnu roku 2004.⁶⁰

Po celou dobu projednávání výstavby centra úředníci jednali pouze s Gutiqim, protože se bránil poskytnout přímý kontakt na saúdskoarabského investora, a tak začala být celá kauza mírně podezřelá. Proto se úřad v Orlové rozhodl celou záležitost prověřit. Starosta města se okamžitě spojil s velvyslancem Saudské Arábie, který potvrdil jeho domněnku, že žádný plán pro výstavbu islámského centra v Orlové, které by mělo být financováno Saudskou Arábií, neexistuje. Tudíž celá kauza byla oficiálně zrušena.⁶¹

4.5 Kauza Lukáš Lhoťan

Další událost, které je potřeba věnovat pozornost, souvisí s postavou Lukáše Lhoťana, jenž se veřejně vyjadřuje k islámu, přičemž jeho výroky vzbuzují mezi českými muslimy velkou nevoli, a to především z důvodu jejich negativního obsahu. Pro komplexnost informací je třeba uvést, že L. Lhoťan je velmi kontroverzní postavou české náboženské scény. Jeho příběh začíná roku 1995, kdy konvertoval k islámu. O pár let později se stal aktivním členem Muslimské obce v Brně, kde působil až do roku 2012.⁶² L. Lhoťan dokonce podnikl i pouť do Mekky. Zlom však nastal roku 2012, kdy se rozhodl konvertovat ke křesťanství a začal se veřejně vyjadřovat o islámu velmi negativně. Jeho kolegové z Muslimské obce byli těmito výroky velmi překvapeni, protože sám L. Lhoťan se považoval za velmi ortodoxního muslima, dokonce prý uvažoval o emigraci do Saudské Arábie. Jeho odchod ke křesťanství však neproběhl v tichosti, jak by si nejspíš jeho bývalí muslimští přátelé přáli. L. Lhoťan má svůj blog v rámci internetové stránky *iDnes.cz*, kde pravidelně publikuje články, jež se většinou týkají islámu a jsou psány s negativním podtextem. Mimo jiné můžeme také najít řadu rozhovorů s tímto českým exmuslimem na téma islám. Například roku 2014 L. Lhoťan poskytl rozhovor pro *Parlamentní listy*, kde varuje české ženy před svatbou s muslimy a označuje islám jako netolerantní a rasistické náboženství.⁶³ Dále vydal několik knížek,

⁶⁰ SVATOŠ, Michal. Výstavba pravé muslimské mešity v Orlové. In: *rozhlas* [online]. 10. 02. 2004 [vid. 29. 12. 2015]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/publ_izurnal/_zprava/104481

⁶¹ MENDEL, Miloš, OSTRÁNSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 402–403.

⁶² LHOŤAN, Lukáš. In: *Blog.iDnes.cz* [online]. [vid. 02. 02. 2016]. Dostupné z: <http://lukaslhotan.blog.idnes.cz/>

⁶³ PETŘÍK, Lukáš. Český exmuslim varuje před plným uznáním islámu v Česku: velice nebezpečné! In: *Parlamentní listy* [online]. 30. 04. 2014 [vid. 02. 02. 2016]. Dostupné z:

kteře pojednávají o tomto náboženství. Mezi nejkontroverznější jednoznačně patří *Islám a islamismus v České republice*. Tento titul podle Vladimíra Sáňky, ředitele Islámského centra v Praze, podává záměrně nepřesné a zkreslené informace o islámu za účelem pošpinit celou komunitu. Pro lepší představu v jakém duchu je publikace psaná, slouží následující citace. „Na akci organizované v prostorách Karlovy univerzity Svazem muslimských studentů na téma „*islám a islamismus*“, vystoupili Vladimír Sáňka a Muhammad at Tashi, oba jmenovaní obhajovali sebevražedné atentáty islamistických teroristů proti izraelským civilním cílům.“⁶⁴ Kvůli této knize Vladimír Sáňka podal na Lukáše Lhořana trestní oznámení. Své rozhodnutí zdůvodňuje tím, že informace v knize jsou lživé a vytržené z kontextu a kniha zároveň podněcuje v lidech nenávisť.⁶⁵

4.6 Možnost plné registrace Ústředí muslimských obcí

Jak již bylo naznačeno v předchozích odstavcích, registrace církví a náboženských společenství probíhá dvoustupňovým systémem. Ústředí muslimských obcí bylo oficiálně uznáno prvním stupněm v zářij roku 2004. Od této doby jim běžela tzv. desetiletá zkušební lhůta, po jejímž uplynutí má organizace nárok zažádat si o registraci stupně druhého, která mimo jiné přiznává společnosti zvláštní práva.

Tato práva například zahrnují možnost církevního sňatku podle zvláštního právního předpisu, výuku náboženství na státních školách, ale také zajišťují náboženské společnosti financování ze strany státu.⁶⁶

Když roku 2014 zmíněná desetiletá lhůta uplynula, začaly se v médiích pomalu objevovat první názory, které nesouhlasily s tím, aby UMO zažádalo o registraci druhého stupně a byla mu tak přiznána tato práva. Dokonce proti tomuto aktu vznikla i petice. Jedním z hlavních iniciátorů této petice byl Jindřich Chmelař, který sepsal

<http://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Cesky-exmuslim-varuje-pred-plnym-uznanim-islam-u-v-Cesku-velice-nebezpecne-313237>

⁶⁴ LHOŘAN, Lukáš. *Islám a islamismus v České republice*. 1. vyd. V Pstruží: Lukáš Lhořan, 2011. ISBN 978-80-904932-1-6. s. 39–40.

⁶⁵ MENSCHIK, Tomáš. Muslimové: Že hájíme terorismus? Blogger si léčí komplex
In: *Týden* [online]. 24. 02. 2014 [vid. 02. 02. 2016]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/muslimove-ze-hajime-terorismus-blogger-si-leci-komplexy_299251.html

⁶⁶ JANKŮ, Tomáš. Analýza přiznání (zvláštních) práv muslimské náboženské obci v ČR [online]. [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www2.tf.jcu.cz/~klapetek/janku.pdf>

dopis, v němž informuje veřejnost o možnosti podepsání petice a vysvětluje v něm důvody ke svému odmítavému postoji. Jak sám uvádí, dopis poslal několika politikům, a to jak na komunální, tak celostátní úrovni. Později nechal dopis také otisknout do novin.⁶⁷ Celkově petice získala zhruba dvacet dva tisíc podpisů.⁶⁸

Z právního hlediska však pouze desetiletá existence církve nestačí. Pro uznání druhého stupně tu je ještě několik dalších podmínek. Náboženská společnost musí předložit jednu promili podpisů z celkového počtu obyvatelstva České republiky, tedy zhruba deset tisíc podpisů. A dále musí předložit výroční zprávy o svém chodu za období deseti let.⁶⁹

Jak se nechal slyšet sám Muneeb Hassan Alrawi, předseda UMO, o registraci druhého stupně budou určitě usilovat, i když si je vědom, že před nimi nestojí lehký úkol. Zároveň také dodal, že není kam spěchat, proto nebudou celou záležitost nijak urgovat.⁷⁰

I když se každá z výše zmíněných událostí týká zcela odlišné záležitosti, jednu věc mají všechny společnou – nahlízejí na islám a muslimy negativním a neobjektivním způsobem. Je třeba si uvědomit, že takovéto události mají neblahý vliv na utváření obrazu většiny Čechů na islámské náboženství a vše s ním spojené. Od toho se samozřejmě také odvíjí životy muslimů žijící v České republice, které bývají často ztěžovány právě nekonstruktivními informacemi, jež vychází z těchto událostí.

⁶⁷ CHMELÁŘ, Jindřich. Dopis našim zástupcům. In: *iDnes.cz* [online]. 06. 05. 2014 [vid. 18. 02. 2016]. Dostupné z: <http://jindrichchmelar.blog.idnes.cz/c/408308/Dopis-nasim-zastupcum.html>

⁶⁸ HOMOLKA, Jan. Petici proti právům muslimů v ČR podepsalo 22 tisíc lidí. In: *Aktuálně.cz* [online]. 11. 09. 2014 [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/petice-proti-zvlastnim-pravum-muslimu/r~5d7d211838f511e494e8002590604f2e/>

⁶⁹ Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2002 [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/pravni-predpisy/zakon-c--3-2002-sb---o-cirkvich-a-nabozenskych-spolecnostech-171526/>

⁷⁰ JIŘIČKA, Jan. Čeští muslimové budou usilovat o právo zakládat školy nebo oddávat. In: *iDnes.cz* [online]. 13. 04. 2014 [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/muslimove-chteji-ucit-naskolach-i-oddavat-fiv-/domaci.aspx?c=A140311_155018_domaci_jj

5 Muslimské organizace v České republice

5.1 Islámská nadace v Praze

Mezi nejvýznamnější muslimské organizace jednoznačně patří *Islámská nadace v Praze*. Ta se z právního hlediska řadí mezi neziskové organizace a jejím primárním cílem je naplňovat zájmy pražských muslimů. Jak uvádí webové stránky, Nadace se stará o chod *Islámského centra* (mešity), kde mimo jiné zajišťuje pořádní svateb a pohřbů, pravidelné páteční bohoslužby či program během ramadánu.⁷¹ Dále Nadace zabezpečuje charitativní a osvětovou činnost.⁷² A nově od roku 2004 oficiálně pod Nadaci spadá také Islámské centrum s modlitebnou v Teplicích.⁷³

Islámská nadace jako taková funguje od počátku 90. let minulého století, nicméně první snahy o vytvoření této organizace byly již na konci 80. let, kdy se začalo scházet několik muslimů za účelem páteční bohoslužby. Prvním prostorem pro jejich kázání se stala školní místnost egyptského velvyslanectví, místo to bylo pouze provizorní, a tak po nějaké době došlo na stěhování, které zpočátku probíhalo téměř každého půl roku. Jelikož mnoho muslimů zde studovalo vysokou školu, tak se páteční bohoslužby konaly jeden čas na vysokoškolských kolejích. Roku 1992 nastal zlom a Nadace si začala prostory pronajímat dlouhodobě. Jednalo se o budovu v ulici U Michelského lesa v Praze 4, která byla nejprve pronajata jménem Svazu muslimských studentů, protože Nadace nebyla ještě oficiálně registrována.⁷⁴ O rok později se o chod první modlitebny v poválečném Československu starala Islámská nadace, jež byla oficiálně registrována pod jménem Nadace pro zřízení a provoz islámského centra v Praze.⁷⁵

Návštěvnost a oblíbenost Nadace rostla, proto nesloužila už jen pro páteční kázání, ale byla přístupná veřejnosti po celý týden. Dokonce se mezi jejími návštěvníky začala objevovat i nemuslimská část obyvatelstva, a tak Nadace začala pomalu působit i jako osvětové centrum. Kapacita budovy se stala nedostačující, a proto roku 1996 došlo

⁷¹ Měsíc v islámském kalendáři, kdy se drží půst.

⁷² Cíle a činnosti islámské nadace v Praze. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 02. 01. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

⁷³ MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy*. s. 416.

⁷⁴ Z historie Islámské nadace v Praze. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 02. 01. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

⁷⁵ Z historie Islámské nadace v Praze. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 02. 01. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

k přestěhování do nových prostor. Jednalo se o pozemek v Praze 9, který dříve sloužil pro mlékárenský provoz, a proto byla zapotřebí rekonstrukce.⁷⁶ Ta byla dokončena na jaře 1999 a 7. května téhož roku, došlo ke slavnostnímu otevření, které bylo spojeno s pátečním kázáním.⁷⁷

Po rozsáhlé rekonstrukci má dnes budova Nadace zcela jinou podobu. Největší viditelná změna je přistavěné třetí podlaží k hlavní části objektu. V této nově vytvořené části se nachází knihovna, druhý sál modlitebny, kancelář Svazu muslimských studentů a v neposlední řadě byt imáma mešity. Ve zbytku budovy můžeme nalézt přednáškovou místnost, hlavní modlitebnu a kancelář Nadace.⁷⁸

5.2 Islámská nadace v Brně

Další významnou muslimskou organizací je *Islámská nadace v Brně*, která vznikla jako charitativní společnost 6. května 1994⁷⁹ za účelem zřídit mešitu společně s muslimským centrem pro brněnské muslimy. Pro výstavbu centra byla uspořádána sbírka mezi vyznavači islámu, jež žijí na území České republiky. Zároveň byly použity finanční dary od zahraničních sponzorů. Slavnostní otevření se uskutečnilo 2. července 1998 za přítomnosti pracovníků brněnského magistrátu a Ministerstva kultury České republiky. Účast si také nenechali ujít členové židovské obce ani pravoslavné církve. V této době byl reprezentantem zdejších muslimů Muhamed Ali Šilhavý. Slavnostního ceremoniálu se tedy zúčastnila řada lidí s odlišným vyznáním. I přesto se celé akce nesla v přátelském duchu.⁸⁰

Islámská nadace v Brně samozřejmě zajišťuje chod mešity a další události týkající se náboženských potřeb muslimů. Mimo tyto primární aktivity centrum také pravidelně pořádá akce pro širokou veřejnost z řad „nemuslimů“. Jedná se především o události mající za cíl osvětu a vzdělávání.⁸¹

⁷⁶ Z historie Islámské nadace v Praze. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 02. 01. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

⁷⁷ Z historie Islámské nadace v Praze. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 02. 01. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

⁷⁸ Z historie Islámské nadace v Praze. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 02. 01. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

⁷⁹ MENDEL, Miloš, Bronislav OSTŘANSKÝ a Tomáš RATAJ. *Islám v srdci Evropy*, s. 416.

⁸⁰ Historie brněnské mešity. In: *Mesita* [online]. [vid. 02. 03. 2016]. <http://www.mesita.cz/node/3>

⁸¹ MENDEL, Miloš, Bronislav OSTŘANSKÝ a Tomáš RATAJ. *Islám v srdci Evropy*, s. 417.

V dnešní době Muslimská nadace v Brně, jejíž součástí je i samotná mešita, sídlí ve Vídeňské ulici a návštěvníkům je k dispozici každý den. Co se týče vedení, tak od 12. prosince 2010 je předsedou organizace Ing. Muneeb Alrawi, který byl zvolen nadpoloviční většinou členů na shromáždění valné hromady.⁸²

⁸² Nové vedení Islámské Nadace v Brně. In: *Mesita* [online]. [vid. 02. 03. 2016]. Dostupné z <http://www.mesita.cz/node/92>

6 Muslimská komunita v Liberci

6.1 Sběr dat

Téměř veškeré informace týkající se muslimské komunity v Liberci pochází z mého výzkumu a s ním souvisejícího sběru dat, ve kterém jsem se pokusila proniknout do dané problematiky, porozumět danému kontextu a získat tak co nejvíce relevantních a potřebných informací pro úspěšné dokončení této práce. Během šetření jsem kladla důraz především na hloubku, přesnost a výstižnost získaných informací. Zároveň bych ráda zdůraznila, že se jedná o kvalitativní výzkum, tudíž nejde o šetření reprezentativní, ale pouze ilustrativní.

Jako výzkumnou metodu jsem zvolila polostrukturovaný rozhovor, kdy jsem si dopředu připravila několik otevřených otázek a v průběhu samotného interview jsem se podle potřeby dále doptávala. Všechny otázky byly sestaveny tak, aby na sebe logicky navazovaly, byly věcné a srozumitelné pro všechny účastníky. V první řadě se jednalo o otázky týkající se obecných informací o komunitě jako takové, druhá část rozhovoru se už zaměřovala na soukromý život respondentů. Při samotné tvorbě dotazů jsem se snažila vžít do role respondenta, a proto jsem osobní a citlivější otázky formulovala s velkou mírou opatrnosti.

V rámci šetření jsem vedla celkem tři rozhovory, kdy jejich délka se pohybovala od čtyřiceti pěti do devadesáti minut. I když pro všechny účastníky byla připravena stejná skladba otázek, doba konverzace se u každého významně liší, je to dané hned několika faktory. Velkou roli zde hraje „upovídánost“ a otevřenost respondenta. Zároveň se každé interview liší počtem doplňujících otázek z mé strany, jež byly pokládány na základě konkrétní odpovědi. Rozhovory byly se souhlasem všech účastníků zaznamenávány na diktafon.

6.2 Základní informace o komunitě

Dle údajů získaných na základě Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 je v Libereckém kraji padesát tři obyvatel, kteří se hlásí k islámu, kdy z tohoto čísla je pouze třináct lidí přímo z Liberce. Dalších čtyřicet osm obyvatel se hlásí přímo k Ústředí muslimských

obcí, přičemž čtrnáct z nich je z Liberce.⁸³ Samozřejmě skutečný počet muslimů v Liberci a okolí je o něco vyšší, jelikož ne všichni lidé na otázku ohledně náboženského vyznání odpověděli. Nicméně i po zohlednění této skutečnosti není muslimská komunita v Liberci nijak početná.

Co se týče struktury muslimů, jedná se především o cizince s českým občanstvím, kteří zde v rámci stipendia studovali a po ukončení vysoké školy si v Liberci našli práci a žijí tu dodnes. Další skupinou jsou zahraniční studenti, ti samozřejmě české občanství nemají, pouze studují na Technické univerzitě v Liberci (dále jen TUL) v rámci stipendia. Většinou se jedná o studenty doktorandských programů. Pokud se zaměříme na jejich národnost, tak ta je různorodá, ale nejčastěji se objevují země jako je Pákistán, Maroko, Jordánsko, Egypt, Čečensko, Kazachstán či Uzbekistán. Centrálním bodem, kde se většina libereckých muslimů schází, je modlitebna na vysokoškolských kolejích v Harcově, které bude věnován následující odstavec.

6.3 Harcovská modlitebna

Podle informací Islámské nadace v Praze je na území České republiky celkem devět modliteben a dvě mešity⁸⁴, to sice není nijak vysoké číslo, ale právě proto si své modlitebny liberečtí muslimové tolik váží.

Modlitebna se nachází v areálu vysokoškolských kolejí patřící TUL v části Liberce zvané Harcov. Jedná se o jednu menší místnost, která se nachází v přízemí bloku E. Jak z kontextu vyplývá, prostor patří univerzitě a zdejší muslimská komunita má místnost pouze v pronájmu. Co se týče fungování modlitebny, bohužel se mi nepodařilo dohledat, kdy přesně modlitebna vznikla. Nicméně dle informací, které mi poskytl jeden z pravidelných návštěvníků, zde modlitebna funguje minimálně přes dvacet let a na jejím založení se podílel student ze Saudské Arábie, jenž v Liberci v té době studoval. Jelikož nebyl jediným muslimským členem liberecké univerzity, rozhodl se vybudovat místo, kde by se mohli všichni příslušníci islámu scházet na pravidelné páteční kázání. Zajímavostí je také fakt, že modlitebna se původně nacházela

⁸³ Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. In: Český statistický úřad [online]. [vid. 25. 03. 2016]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>

⁸⁴ Mešity a modlitebny v ČR a SR. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 15. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

v klubovně bloku B, nicméně v létě roku 2003 byla přestěhována na blok E, kde se nachází dodnes. Prostor bývalé klubovny byl využit pro výstavbu nových pokojů pro studenty.

Harcovská modlitebna nemá nijak pevně dané časy, ve kterých by byla pro zájemce otevřená, jako to má většina modliteben v České republice. Zároveň nemá ani oficiální webové stránky, prostřednictvím kterých by případné návštěvníky informovala o připravovaných setkáních. Jediný den, kdy se modlitebna otevírá v pravidelných časech, je pátek. V tento den zde probíhají páteční modlitby, kterých se může zúčastnit jakýkoli muslim.

Za zmínku jistě stojí i samotná návštěvnost modlitebny. Jak již bylo zmíněno výše, počet muslimů v Liberci a okolí není nijak vysoký. Ale i přes to, prostory sloužící pro modlení na kolejích navštěvuje v průměru okolo čtyřiceti muslimů. Nejvíce se jich samozřejmě schází při společných pátečních modlitbách. Pro úplnost je třeba zmínit, že muslimové nenavštěvují modlitebnu jen v pátek, ale i přes týden, avšak pro tyto dny nejsou vymezeny pravidelné časy. Proto ji navštěvují tak, jak jim umožní jejich volný čas.

Harcovskou modlitebnu kromě trvale žijících muslimů navštěvují také zahraniční studenti TUL. Většina z nich se po úspěšném zakončení studia vrací do své rodné země, a proto se vždy po několika letech část návštěvníků obměňuje. V nedávné době řešili místní muslimové problém se studenty pocházejícími z Pákistánu, jelikož většina z nich nerozumí arabštině, ve které jsou vedeny páteční bohoslužby. Proto se jednu dobu vedly modlitby v angličtině, to se však nelíbilo ostatním muslimům, jelikož chtějí slyšet kázání ve svém rodném jazyce.

Co se týče kapacity místnosti, ta není nijak velká, je schopna pojmout pouze okolo dvaceti lidí. Jak již bylo řečeno, návštěvnost pátečních modliteb je ale mnohem větší než samotná kapacita, takže tyto setkání probíhají ve velmi stísněných podmínkách. Samozřejmě i přes tento fakt ji zdejší muslimové navštěvují pravidelně, jelikož další nejbližší modlitebna se nachází až v Praze na Černém mostě.⁸⁵

⁸⁵ Mešity a modlitebny v ČR a SR. In: Islámská nadace v Praze [online]. [vid. 15. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

Pokud se vrátíme zpět ke složení návštěvníků, tak beze sporu převládají současní studenti TUL. Je to dáno především dostupností modlitebny a většími časovými možnostmi, které studenti mají oproti pracujícím muslimům. Jak mi bylo řečeno od jednoho z pravidelných návštěvníků, že pokud by se modlitebna nacházela přímo v centru Liberce, návštěvnost by byla určitě mnohem vyšší. I když se čtvrť Harcov nenachází nijak daleko od středu města, pro pracující muslimy by bylo mnohem snazší mít modlitebnu blíž k centru.

6.4 Významné organizace

6.4.1 Muslimská obec v Liberci

Jediná islámská organizace, která zde někdy fungovala, byla *Muslimská obec v Liberci*. K oficiální registraci došlo 13. února 2013 a dle dostupných informací měla organizace sídlit ve Vackově ulici ve čtvrti Doubí⁸⁶. Bohužel se mi nepodařilo dohledat žádné webové stránky ani jiný kontakt na tuto Obec kromě výše zmíněné adresy. Nicméně při poskytování rozhovoru pro tuto bakalářskou práci, jsem se sešla s jedním muslimem, který byl náhodou jedním z hlavních iniciátorů podílejících se na založení této organizace. Dle jeho slov Obec už nějaký čas nefunguje. Každopádně je naprosto žádoucí, abych na tomto místě uvedla, jaké cíle Obec měla, kdo se podílel na její registraci a především z jakého důvodu již není aktivní.

Jako první s myšlenkou založit Muslimskou obec v Liberci přišlo několik místních muslimů, jelikož si však nebyli zcela jisti, co je všechno potřeba z právního hlediska pro registraci udělat, předali celou záležitost na Islámskou nadaci v Praze. Ta se záležitosti s radostí ujala a vyřídila veškeré nezbytnosti týkající se registrace. Na základě této spolupráce pak v únoru roku 2013 Obec vznikla.

Co se týče otázky fungování, tak Muslimská obec měla sloužit jako místo pro naplnění potřeb libereckých muslimů. Její prostory měly být věřícím k dispozici především v měsíci ramadánu, dále pro oslavu všech muslimských svátků a v neposlední řadě pro denní a páteční modlitby. Zároveň jedním z hlavních cílů organizace bylo, kromě již zmíněných bodů, pořádat nejrůznější akce a události pro místní muslimskou komunitu,

⁸⁶ Muslimská obec v Liberci. In: *Kurzy.cz* [online]. [vid. 06. 03. 2016]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/01425820/muslimska-obec-v-liberci/statisticky-urad/>

ale také pro ostatní občany Liberce, kteří by měli zájem se dozvědět zajímavé informace o islámském náboženství.

Jak bylo nastíněno v předešlých řádcích, Muslimská obec už dávno nefunguje. Důvody pro pozastavení této činnosti jsou dva. První příčinou je časová náročnost. Chod této náboženské organizace vyžadoval spoustu času, a jelikož všichni, kdo se na jejím provozu podíleli, museli zároveň chodit do svého zaměstnání, nebylo možné organizaci věnovat tolik času, kolik bylo potřeba. I přes to se jim však dařilo Obec nějakým způsobem provozovat. Stěžejní důvod, který rozhodl o pozastavení této činnosti, byl jiný. Místní muslimové začali pociťovat tlak a určité omezování ve své činnosti, proto se rozhodli, že svou činnost raději pozastaví a budou se i nadále scházet jen v modlitebně na univerzitních kolejích.

6.5 Životy libereckých muslimů

Tato část bakalářské práce se bude věnovat jednotlivým muslimům žijícím v Liberci, bude analyzovat především jejich vztah k majoritní společnosti, ale také jejich běžný život se zaměřením na dodržování islámských tradic a zásad. Potřebná data pro dokončení práce byly získány, jak již bylo zmíněno, kvalitativním šetřením. Jelikož se jedná o kvalitativní výzkum, všechny informace slouží hlavně k vytvoření co nejpřesnějšího obrázku, jak danou problematiku vnímají tito konkrétní účastníci, v žádném případě se výsledek šetření nedá aplikovat na všechny muslimy žijící v Liberci.

6.5.1 Výběr respondentů

V terénním šetření celkem figurovali tři respondenti. Podmínky pro jejich výběr byly pouze dvě. V první řadě se muselo jednat o muslima a druhá podmínka byla mít bydliště v Liberci či v jeho blízkém okolí. Jelikož já sama jsem až do této doby žádného muslima osobně neznala a první potenciální respondent bohužel nesouhlasil s použitím získaných informací do bakalářské práce, vypadalo hledání účastníků zpočátku celkem beznadějně. Když tedy pátrání prostřednictvím sociálních sítí nevyšlo, rozhodla jsem se pro metodu osobního kontaktu.

Nejprve jsem si přes vrátnici na univerzitních kolejích zjistila časy, ve kterých se muslimové schází na páteční modlitbu a vydala jsem se 12. 2. 2016 do modlitebny

s prosbou na její návštěvníky o zodpovězení několika otázek do bakalářské práce. Účastníků páteční bohoslužby bylo víc než dost, ale spousta z nich nemluvila česky a ani jejich angličtina nebyla na takové úrovni, aby bylo možné provést připravený rozhovor. Naštěstí se však našel jeden muslim, který mluvil plynule česky, byl ochotný zodpovědět mé otázky a zároveň mi poskytl kontakt na další potenciální respondenty.

I když všichni muslimové, se kterými jsem se sešla, byli velmi ochotní, zodpověděli všechny mé otázky a poskytli mi své osobní informace, z etického hlediska jsem se rozhodla, jejich pravá jména neuvést a nahradit je jmény smyšlenými.

První interview se tedy konalo přímo na univerzitních kolejích 12. 2. 2016 ihned po skončení páteční modlitby s dvaadvacetiletým Alim Barkatem. První respondent je svobodný, narodil se v Maroku, ale v České republice žije již přes dvacet let, během této doby dokonce nezměnil ani město svého pobytu. Do Česka přijel jako většina muslimů jeho věku za studiem, které mu zde bylo umožněno díky stipendiu. Po úspěšném složení státní závěrečné zkoušky na Strojní fakultě na TUL, se v Liberci usadil a žije zde dodnes, a to i přes fakt, že zbytek rodiny má ve své rodné zemi. Jelikož patří k nejstarším⁸⁷ návštěvníkům liberecké modlitebny, tak se o ni stará, vede páteční kázání, zastřešuje veškeré formální záležitosti a také organizuje mimořádná setkání během muslimských svátků. Všechny tyto aktivity dělá pochopitelně ve svém volném čase.

Jak sám říká, žít v Evropě je mnohem jednodušší než v Maroku, a to hlavně z hlediska možnosti podnikání, lepší infrastruktury a v neposlední řadě vyspělejšího zdravotnictví. Nicméně i přes všechny benefity, kterými Česká republika disponuje, se chce A. Barkat jednoho dne do Maroka vrátit za svou rodinou. „Kdybych byl v tuhle dobu finančně zabezpečený, tak se okamžitě vrátím domů,“ dodává mladý Maročan.

Druhým účastníkem mého výzkumu se stal pan Faraz Chalidi, se kterým jsem se sešla 24. 2. 2016 v jedné liberecké kavárně. F. Chalidi, který nedávno oslavil své třicáté šesté narozeniny, pochází z Jordánska a v České republice žije necelých osmnáct let. I on přišel do Čech jako mladý student a v rámci stipendia vystudoval obor zubní lékařství na Západočeské univerzitě v Plzni, do Liberce se přestěhoval teprve před šesti lety kvůli pracovní pozici. Pro studium v České republice se rozhodl na základě pozitivní

⁸⁷ Nejstarší je bráno ve smyslu délky pobytu v ČR.

zkušenosti od svého bratrance, který zde v tu dobu vysokou školu už studoval. F. Chalidi je ženatý, má malou dceru a podařilo se mu otevřít si vlastní zubní ordinaci. Jak sám říká, práce zubaře ho naplňuje a se svým životem v Čechách je nad míru spokojen, proto ani neplánuje, na rozdíl od prvního respondenta, návrat do své rodné vlasti. Nicméně zároveň podotýká, že do Jordánska často jezdí za rodinou a přáteli. Jelikož zaměstnání F. Chalidiho je časově velmi náročné, svěřil se mi, že v liberecké modlitebně na pátečním kázání byl naposledy zhruba před rokem. Osobně by si přál navštěvovat prostory na kolejích častěji, bohužel mu to jeho povolání neumožňuje a jak sám dodává, pacienti jsou na prvním místě.

F. Chalidi studoval také jeden rok v Turecku, kde mu pobyt nebyl tak příjemný jako v České republice, i když se jedná o stát, ve kterém převládá islámské náboženství. Největší rozdíl vidí mezi samotnými občany a jejich chováním. Jako příklad uvádí posměšky Turků ohledně jeho neznalosti turečtiny, naopak v Česku nikdy nic takové nezaznamenal, setkal se spíš s obdivem a uznáním, že se snaží mluvit tak těžkou řečí. Nicméně i přes to Turecko dodnes občas navštěvuje.

Třetím a zároveň posledním respondentem se stal pan Rachid Yunis, který se narodil před třiceti sedmi lety v Palestině a v České republice žije zhruba patnáct let. Podobně jako druhý respondent i R. Yunis zde v rámci stipendia vystudoval zubní lékařství v Plzni a již několik let má svou ordinaci přímo v centru Liberce. Co se týče soukromého života, pan Yunis má ženu, která také pochází z Palestiny, a má s ní dvě malé dcery. Oba jsou s životem v České republice spokojeni a zatím neplánují návrat do Palestiny, kde žije většina členů jejich rodiny. Pro komunikaci s rodinnými příslušníky a kamarády do zahraničí používají především Skype.

6.5.2 Vztah s majoritní společností

Český národ působí na cizince velmi uzavřeným dojmem a často se stává, že náš postoj k lidem jiné národnosti je xenofobní, proto část výzkumných otázek byla zaměřena právě na toto téma. Všichni tři respondenti však prozrazují, že mají spoustu dobrých přátel mezi českým obyvatelstvem a navázání těchto kontaktů pro ně nebylo nijak složité. R. Yunis poznamenal, že všichni jeho čeští přátelé naprosto respektují jeho víru a dá se říct, že se mu i v mnoha ohledech podřizují. „Když například mí čeští kamarádi pořádají grilování na zahradě, připraví pro mě kuřecí steaky a ani mi nenabízí pivo,

jelikož vědí, že ho nepiju,“ vysvětluje R. Yunis. Zároveň ale také dodává, že většinu jeho přátel tvoří Arabové, kdy s těmi libereckými se snaží pravidelně scházet, a s těmi, kteří bydlí v jiné zemi, komunikuje pravidelně přes internet. Jedná se většinou o bývalé spolužáky z vysoké školy.

I Ali Barkat přiznává, že více jak polovina jeho přátel je arabského původu, je to dáno nejspíš i tím, že se stará o harcovskou modlitebnu, do které chodí výhradně jen muslimové, a dost často mu tak ani nezbývá čas na nic dalšího.

F. Chalidi má také v okruhu svých dobrých přátel několik Čechů, se kterými si výborně rozumí. Nicméně procento arabských kamarádů je několikrát vyšší a jak sám s nadsázkou přiznává, muslimské přátele má skoro po celém světě. Většinu z nich, stejně jako R. Yunis, poznal během svého studia a je s nimi v kontaktu dodnes. Největší část jeho přátel tvoří Turci, které dokonce jednou za čas osobně navštěvuje. Další muslimové, s nimiž F. Chalidi udržuje kontakt, jsou národnosti německé, španělské či irské. Do těchto zemí ale pravidelně nejedí, pro komunikaci používá pouze internet.

Jedna z dalších otázek se týkala přímo nějaké negativní reakce ze strany Čechů na jejich osobu z důvodu odlišné národnosti či jiného vyznání. I v tomto případě byla odpověď většiny respondentů stejná, tedy ani jeden z nich se s žádným vyloženě nepřátelským či agresivním chováním nesetkal. R. Yunis zároveň podotkl, že se občas sice setká s určitou zdrženlivostí ze strany Čechů, ale v žádném případě se nejedná o agresi či nenávist.

Nicméně A. Barkat přiznává, že i když mu přímo žádný Čech nikdy nic zlého neřekl, zaznamenal určitou změnu v chování u pár lidí ze svého okolí. Jednalo se o několik jeho známých, kteří se s ním bezdůvodně přestali bavit. Nejprve ho tato reakce velmi mrzela, ale dnes na to kouká tak, že ti lidé za přátelství nestáli a on alespoň zjistil, kdo je opravdový přítel.

Tato problematika, dle mého názoru, úzce souvisí s médií, jelikož mají podstatný vliv na utváření našeho názoru na cizince, v tomto případě konkrétně na muslimy. Jelikož situace, ve kterých nám muslimy ukazují, nemají většinou pozitivní charakter, tak s tím samozřejmě souvisí i naše následně vytvořená představa. Proto se i toto téma objevilo v rozhovoru, kdy všichni účastníci zastávají podobný názor, tedy že masmédiá se

ve velké míře podílejí na tom, jak Češi vnímají muslimy. A. Barkat přiznal, že dle jeho názoru mají média velký vliv na utváření představy Čechů na islám a jeho příznivce. „Bohužel informace, které podávají, bývají hodně zkreslené a přijde mi, že jejich jediný cíl je očernit islám a zároveň všechny muslimy. Nebudu tvrdit, že mi to je jedno, ale snažím se to vypouštět.“

Naopak Faraz Chalidi nahlíží na tuto problematiku trochu jinak. Snaží se tento negativní názor nějakým způsobem chápat a omlouvá ho tím, že kdyby on byl ve stejné situaci a noviny v jeho rodné zemi by dennodenně psaly, že by se Jordánci měli bát Čechů, nejspíš by to jeho úsudek také ovlivnilo. Zároveň přidává historku ze svého života, kdy jeho kolegyně z práce po jejich prvním společném setkání uvažovala o podání výpovědi, protože měla strach pracovat s muslimem. Když však po nějaké době zjistila, že se vlastně jedná o „normálního“ člověka, svou výpověď si rozmyslela a dodnes jsou s F. Chalidim výborní přátelé a schází se i mimo práci. „Samozřejmě jsem jí to neměl za zlé, ona o islámu neměla téměř žádné informace, kromě těch z bulvárních novin, takže je logické, co si o mě zprvu myslela, dneska se této historce už jen smějeme.“

Jelikož dva z respondentů jsou zubaři, nemohla nezaznít otázka týkající se přístupu jejich pacientů. Zde byla reakce od R. Yunise velmi překvapující, jelikož uvedl, že jeho pacienti k němu mají velmi pozitivní a přátelský vztah, dokonce si myslí, že vztah mezi ním a jeho pacienty je mnohem otevřenější a uvolněnější než tomu bývá u většiny českých dentistů. Tuto skutečnost si zdůvodňuje právě tím, že je cizinec, jelikož z něj prý nevyřazuje taková přísnost a autorita.

Pan Chalidi se během své kariéry také nesetkal s žádným negativním postojem ze strany pacienta, ba naopak má více zájemců o svou péči, než je schopný ve skutečnosti přijmout.

6.5.3 Vliv kontroverzních událostí na běžný život muslimů

Jak již bylo popsáno v předešlých kapitolách práce, během posledních dvaceti let zažila česká muslimská scéna několik kontroverzních událostí. Všechny byly silně medializované, proto je zde velká pravděpodobnost, že se nějakým způsobem mohly dotknout i libereckých muslimů. Proto se několik otázek mého rozhovoru dotýkalo i této oblasti.

Jako první jsem se respondentů tázala, zda je nějak ovlivnila výstavba mešit v Brně či Praze, popřípadě plánované, ale nerealizované stavby v Teplicích a Orlové, jelikož všechny události se objevovaly často v novinách. Odpovědi mě celkem překvapily, jelikož se všichni muslimové jednohlasně shodli, že je zmíněné události nijak neovlivnily. Pan Barkat poznamenal, že je celkem pracovně vytížený a věci kolem výstavby mešit v té době vůbec neregistroval. Ani teď pro něj mešita v hlavím městě či Brně neznamena něco speciálního. Jelikož bydlí v Liberci, navštěvuje harcovskou modlitebnu. Jezdit se modlit do Prahy jen kvůli tomu, že se tam nachází mešita, pro něj nemá velký význam. „Důležité je, se pomodlit, jestli tak učiníte v Liberci, nebo v pražské mešitě, nehraje roli,“ vysvětluje A. Barkat.

Faraz Chalidi přiznává, že události kolem výstavby ho také nijak nezasáhly, a to hlavně kvůli studiu. V letech, kdy se vše odehrávalo, zrovna dokončoval vysokou školu, tudíž všechny věci, jež se netýkaly učení, šly naprosto mimo něj. „V té době jsem ani nezapínal televizi, jak jsem byl vytížený studiem,“ přiznává F. Chalidi. V podobném duchu se nesla odpověď i třetího respondenta.

Další otázka se týkala osoby Lukáše Lhořana, které byla věnována jedna z předešlých kapitol. Pan Barkat ani R. Yunis jeho jméno neznali, dokonce jim ani nebylo povědomé. Pan Chalidi nejprve také tvrdil, že mu jméno nic neříká, ale po mém krátkém výkladu, zjistil, že postavu zná, akorát ji nemá spojenou se jménem. O známém českém konvertitovi se dozvěděl z internetu, kde si také přečetl pár jeho výroků týkajících se islámu a jeho příznivců. Pan Chalidi razantně odmítl domněnku, že by Lukáš Lhořan nějak výrazně ovlivňoval úsudek Čechů. Dle jeho názoru se k této postavě dostávají většinou lidé, kteří buď o islámu už něco vědí, tudíž nejsou tak lehce ovlivnitelní a v druhém případě lidé, jež s islámským náboženstvím nesympatizují, a proto záměrně vyhledávají tyto negativní informace. „Já osobně se snažím neřešit tyto nelichotivé články, je totiž strašně jednoduché odsoudit celé náboženství či všechny jeho stoupence na základě nevhodného chování jednoho člověka. Sice se tak děje velmi často, ale to my nejsme schopni asi nijak ovlivnit, proto to raději neřeším,“ uzavírá kauzu F. Chalidi.

Následující otázka se týkala uznání Ústředí muslimských obcí dle tzv. druhého stupně. Jak již popisovala jedna z předešlých kapitol, úplné uznání by pro UMO znamenalo spoustu výhod, například mít povolení provádět vlastní církevní sňatky, vyučovat

náboženství na státních školách, či získat finance na chod od státu. Celá kauza byla propírána v novinách a na protest vznikla dokonce i petice. Proto jsem se snažila zjistit, zda se tato událost nějak dotkla osobního života místních muslimů, když kolem ní vznikla taková nevole ze strany Čechů. A samozřejmě mě také zajímalo, jaký mají sami respondenti názor na celou záležitost, zda by rozšíření pravomocí uvítali. Dva účastníci výzkumu přiznali, že vůbec nevěděli, že UMO má možnost získat registraci druhého stupně, tudíž je ani nijak nezasáhly protesty a negace kolem této kauzy. Co se týče jejich názoru na celou záležitost, staví se k ní celkem lhostejně, což mě velmi překvapilo. Nicméně svou odpověď zdůvodňují tím, že jsou oba pracovníčně velmi vytíženi. Rachid Yunis zároveň dodal: „Nemyslím si, že by se mě případná plná registrace nějak znatelně dotkla, já se hlavně soustředím na svou práci a rodinu.“

Na rozdíl od prvních dvou respondentů, Ali Barkat o možnosti plné registrace UMO ví a v době její největší aktuálnosti vše pečlivě sledoval. „Čistě negativní reakce a komentáře, které se objevovaly na internetu, samozřejmě nebylo moc příjemné, ale v žádném případě nemůžu říct, že by tato kauza nějakým způsobem ovlivnila můj osobní život, dokonce si myslím, že většina lidí v mém okolí to ani nezaregistrovala.“ Co se týče samotného názoru A. Barkata na celou záležitost, tak mi prozradil, že je určitě pro úplnou registraci organizace, i když zatím nikdo neví, zda k ní skutečně dojde. Od uznání si slibuje, že by UMO mohlo pořádat osvětové akce, aby nemuslimská veřejnost měla k dispozici i jiný zdroj informací o islámu než jen televizi a noviny.

Nejaktuálnější kauza, jež je spojována s islámským náboženstvím, jsou teroristické útoky v Paříži. K ataku došlo na podzim roku 2015 a tato smutná zpráva obletěla během chvíle téměř celý svět. První dny po útoku se v médiích neřešilo nic jiného než Francie. Napětí, které doposud bylo mezi muslimy žijícími v České republice a majoritní společností, se rapidně zvýšilo. Spousta Čechů začala z útoků vinit bez rozdílu všechny vyznavače islámu. Proto se jedním z bodů rozhovoru stala i tato nepříjemná záležitost. V první řadě bych ráda podotkla, že všichni tři respondenti striktně odmítli teroristické útoky v Paříži. „To co se stalo ve Francii je hrozné, zemřelo tolik nevinných, ale lidé, kteří mají za tohle neštěstí zodpovědnost, dle mého názoru nemají s islámem nic společného, náboženství je jen jejich záminka. Tady jde o úplně jiné věci, o kterých běžný smrtelník, nic neví,“ komentuje záležitost R. Yunis.

Dle A. Barkata je smutné, jakou nenávist vůči všem muslimům vyvolaly teroristické útoky v některých lidech. On sám se ale s žádnou nenávistí či agresí osobně nesetkal, pouze se o ní dočítal na internetu. „Bydlím v paneláku, kde mám za sousedy především staré lidi, se všemi vycházím velmi dobře a naštěstí mě nikdo z nich nepřestal po těchto útocích zdravit,“ směje se A. Barkat. Dle jeho názoru to jsou rozumní lidé, kteří vědí, že i když je muslim, odsuzuje tragédii ve Francii úplně stejně jako oni.

Podobný názor má i pan Chalidi: “V žádném případě nesouhlasím s tím, co se stalo ve Francii. Bohužel to jsou hlavně teroristické útoky, které mohou za to, že spousta lidí vnímá islám jako nebezpečné a nenávistné náboženství. Dá se říct, že do 11. září 2001 neměli muslimové žádné problémy ve světě, všechno to přišlo až s tímto datem. Zároveň mi přijde také trochu komické, že v takovýchto případech téměř všichni nadávají na muslimy, ale v létě už nikomu nevádí jet na dovolenou do Egypta, Maroka či Tuniska,“ vysvětluje svůj postoj Chalidi.

6.5.4 Dodržování tradic a pravidel islámu

Jak popisuje první kapitola práce, islám s sebou nese, ostatně jako většina náboženství, určitá pravidla a tradice, jež by se měly dodržovat. Tím, že mí respondenti nežijí v muslimské zemi, je logické, že dodržování těchto pravidel je pro ně mnohem složitější, než pro ostatní muslimy. Proto i toto téma se stalo předmětem výzkumu.

Jedna z nejhlavnějších zásad je bezesporu modlitba, ta by měla být dle Koránu prováděna pětkrát denně. Nicméně pro pracující osobu se může stát pravidelné modlení velkým problémem, a to hlavně ve všední dny. A. Barkat mi prozradil, že má velké štěstí, protože je podnikatel, tudíž je pánem svého času, a tak nemá téměř žádný problém vyhradit si několik minut na modlitbu. Co se týče pátečních společných modliteb, ani zde nemá A. Barkat žádný problém s účastí, jak již bylo řečeno v předešlé kapitole, páteční bohoslužby dokonce vede.

Naopak F. Chalidi jako zubař má mnohem méně času a musí se podřizovat svým pacientům. S ranní modlitbou samozřejmě problém nemá, ten však nastává až během pracovní doby. „Jsou dny, kdy máme méně pacientů a já se tak mohu pomodlit v časech, které jsou pro to vyhrazené. Ale také se stává, že jsme ve skluzu, tudíž není možné, abych si ještě vyhradil extra čas na modlitbu. Islám je v tomto ohledu celkem tolerantní, nikdo po vás nechce, abyste upřednostnil modlení před prací, v mém případě

před pacientem. Ve chvíli, kdy přijdu domů, tak se samozřejmě hned pomodlím,“ vysvětluje zubař. Páteční společné bohoslužby jsou však pro něj většinou nereálné, protože ordinační hodiny mu v pátek končí ve dvě odpoledne a liberečtí muslimové se na kolejích schází už v jednu hodinu. „Občas se stane, že mi vypadne pacient, a můžu tak jet do Harcova na společnou modlitbu, ale to se stává spíš zřídka,“ upřesňuje F. Chalidi.

R. Yunis má také svou vlastní zubní ordinaci, takže s modlením je na tom podobně jako Chalidi - když mu to čas neumožní, musí se pomodlit až doma. Na páteční společné modlitby se dostavuje také jen sporadicky, jelikož mu to nedovoluje jeho pracovní doba. Zároveň R. Yunis ale dodává: „Jsem pracovní sice hodně vyčerpán, ale pokud se mi poštěstí a mám výjimečně volný den, vyrazím občas i do pražské mešity.“

Další islámské pravidlo, na které jsem se ve výzkumu zaměřila, byla konzumace halál potravin. Arabským slovem halál se označuje vše, co je muslimům povolené, ale týká se to především masa.⁸⁸

„V Liberci bohužel není žádná prodejna s halál masem, nejbližší je v Praze, ale tam si zajedu pouze občas, není v mých silách tam jezdit pravidelně. Takže mi nezbyvá nic jiného, než kupovat normální maso z běžných obchodů,“ vysvětluje R. Yunis.

Podobná odpověď zazněla i od zbylých dvou respondentů. A. Barkat mi ale zároveň sdělil, že před pár lety jednali s jedním dodavatelem, který jim měl zajišťovat dovoz kuřecího a jehněčího halál masa, ale přestal se jim ozývat, tudíž z celého obchodu nakonec sešlo.

Mezi nejradostnější a nejpříjemnější náboženské tradice patří rozhodně svátky. Literatura zabývající se touto tematikou jako hlavní svátky a významné dny uvádí: 1. muharram tj. islámský Nový rok; *Mawlid*, tedy narozeniny Proroka Muhammada; *íd al-fitr* a *íd al adhá*.⁸⁹ Nicméně všichni tři respondenti se shodli, že oni ve skutečnosti slaví pouze dva: *íd al-fitr* a *íd al adhá*.

⁸⁸ OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Atlas muslimských strašáků*. s. 70.

⁸⁹ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. s. 221–222.

Při zmínce o islámských svátcích nelze opomenout měsíc ramadán⁹⁰, který je zásadní pro všechny muslimy. Jedná se o období, kdy téměř všichni vyznavači islámu drží půst.⁹¹ Ve dnech ramadánu by věřící neměli především jíst, pít a kouřit. Ve chvíli, kdy zajde slunce, jsou všechny tyto aktivity opět povoleny. „Ramadán je pohyblivý měsíc, takže vychází každý rok na jiné datum, letos začíná někdy v červnu, což znamená, že bude dlouhý den a krátká noc. Nejlepší je, když připadá na zimu, protože v těchto měsících slunce zapadá celkem brzo,“ směje se A. Barkat.

„I když se někomu může zdát, že ramadán je něčím nepříjemným, není tomu tak. První dny jsou sice těžké, ale dá se říct, že si postupně zvyknete. Nejhezčí na tom je, že si začnete víc vážit věcí okolo sebe, uvědomíte si, jak dobře se vlastně máte. Je sice paradoxní a trochu smutné, že to poznáváme až ve chvíli, kdy si tyto věci odepřeme, ale je to tak. Zároveň vám půst dodá pozitivní energii,“ vysvětluje svůj pohled R. Yunis.

Po skončení postního měsíce slaví muslimové svátek, který nese název *íd al-fitr*. Je to významný den, jelikož končí třicetidenní půst a začínají někdy i několikadenní oslavy. „My tomu říkáme tzv. malý svátek. Probíhá to následovně: sejdeme se s přáteli, pozdravíme se, popřejeme si a hodujeme. Samozřejmě také záleží, na jaký den to vyjde, pokud na víkend, tak uspořádáme vždy nějakou akci a sejdeme se ve velkém počtu, horší jsou pak pracovní dny,“ popisuje průběh svátku A. Barkat.

„Co se týče slavnostních pokrmů, tak ty se liší dle národnosti. Například já se svou rodinou na malý svátek jíme *mansaf*, jedná se o jehněčí maso s rýží, mandlemi a zakysanou smetanou. Ale je to opravdu různé, například v Palestině vaří pokrm zvaný *maqluba*, je to rýže, maso a osmažená zelenina, naopak v západní Arábii je hodně rozšířený kuskus,“ upřesňuje F. Chalidi.

Dalším významným islámským svátkem je *id al-adhá*, často nazývaný také jako velký svátek, který je spojen s ukončením poutě do Mekky⁹². Z rozhovorů jsem vypožorovala, že tento den je pro liberecké muslimy nejoblíbenější. „V tento den se všichni sejdeme a obětujeme berana, pokud se poštěstí a nikdo z nás není zaneprázdněný, je to opravdu velká záležitost. Stane se, že svátek připadne na všední den, v tom případě se třeba jen

⁹⁰ Měsíc, ve kterém Alláh zjevil Korán.

⁹¹ KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. s. 222.

⁹² tamtéž. s. 222.

sejdeme u kávy a každý přinese něco dobrého,“ zasvěcuje mě do islámských tradic A. Barkat.

Zajímavým zjištěním také bylo, že většina muslimů zde v Liberci slaví Vánoce. „Podívejte se, mám dvě menší dcery, všichni jejich vrstevníci tyto svátky slaví a následně si o nich vypráví třeba ve školce. Proto jsme svým způsobem nuceni je slavit také, protože jen těžko dětem doma vysvětlíte, že Vánoce u nás nebudou. Na druhou stranu nemám problém přiznat, že se jedná o hezké svátky, tím myslím hlavně tu pohodovou atmosféru. Takže Vánoce doma slavíme, ale zároveň se snažíme dcerám vysvětlit, že to nejsou tak úplně „naše“ svátky,“ prozrazuje R. Yunis.

„Já sice děti nemám, takže nejsem úplně nucený Vánoce slavit, jako většina mých muslimských kamarádů, ale vlastně je svým způsobem slavím. Každý rok mě během vánočních svátků zvou čeští kamarádi k nim domů, nabídku rád přijímám. Myslím si, že to ničemu nevádí, i když jsem muslim,“ odpovídá A. Barkat.

6.6 Závěry výzkumu

V rámci výzkumu jsem se zaměřila na tři hlavní oblasti. Jako první se mé otázky týkaly vztahu libereckých muslimů s majoritní společností. Ukázalo se, že všichni tři respondenti mají mezi svými přáteli i Čechy, se kterými se pravidelně schází a navzájem se respektují.

Zároveň také všichni přiznali, že z určitých lidí cítí občas zdrženlivost a rezervovanost, ale nikdy se nesetkali s vyloženě hrubým či agresivním chováním. Jedinou výjimkou je A. Barkat, který kvůli svému náboženskému vyznání přišel o pár českých kamarádů, i když dnes už ví, že to kamarádi nejspíš nebyli. Na druhou stranu je potřeba si uvědomit, že majoritní společnost mé respondenty většinou ve svém běžném životě nevnímá jako muslimy, ale vidí v nich pouze svého zubaře či kolegu inženýra. Z toho tedy vyplývá, že k určitému problému s majoritou dochází až v okamžiku, kdy do popředí vstupuje jejich náboženské vyznání, například když se snaží založit novou muslimskou organizaci či vybudovat mešitu.

Následující otázka šetření se týkala médií a jejich vlivu na české obyvatelstvo. I zde nastala shoda v získaných odpovědích, i když se každý účastník na tuto problematiku

dívá trochu jinak. Beze sporu se všichni shodli na tom, že média mají velký vliv na utváření představy Čechů o muslimech, kdy tato představa bývá většinou zkreslená a negativní.

Další oblastí, na kterou se výzkum zaměřil, byl vliv kontroverzních událostí na běžný život muslimů. Překvapujícím zjištěním se stal fakt, že žádný z respondentů téměř nijak nezaznamenal protesty ohledně výstavby mešit v České republice. Podobné odpovědi jsem získala i v případě kauzy Lukáš Lhoťan. Kdy pouze jeden respondent věděl, o koho se jedná, ale nijak ho tato událost nezasáhla. Dokonce ani mediální rozruch okolo možnosti uznání Ústředí muslimských obcí, liberecké muslimy nijak negativně neovlivnil. R. Yunis a F. Chalidi o této skutečnosti vůbec nevěděli, jelikož jsou velmi pracovně vytíženi.

Jediná kauza, kterou zaznamenali všichni respondenti, jsou teroristické útoky v Paříži. Panové Barkat, Chalidi i Yunis vyjádřili lítost k této smutné události. Každý účastník šetření se po pařížském neštěstí setkal na internetu s negativními a nenávisnými komentáři vůči muslimům a islámu, ale žádný z nich nezaznamenal podobné jednání v reálném životě vůči své osobě.

Poslední oblast mého rozhovoru se týkala dodržování islámských svátků a tradic. Za nejpřínosnější zjištění považuji fakt, že muslimové popisují islám jako tolerantní a shovívavé náboženství. Kdy ani jeden respondent neupřednostňuje modlení nad pracovní povinnosti. Další překvapivou odpovědí se stala skutečnost, že liberečtí muslimové slaví české Vánoce. Samozřejmě je nevnímají jako svůj svátek, ale i přes to, si užívají příjemnou atmosféru těchto dnů. Je tedy patrné, že všechny tři respondenty můžeme označit za velmi liberální muslimy, kteří nemají téměř žádný problém s integrací.

Závěr

Cílem bakalářské práce bylo popsat muslimskou komunitu v Liberci. Kapitoly by se daly pomyslně rozdělit na dvě části. Pro komplexnost informací bylo nejprve potřeba vylíčit příchod muslimů do Evropy a na naše území a popsat vznik a vývoj důležitých islámských organizací v České republice. Všechny potřebné údaje jsem čerpala především z literatury od předních českých islamologů a orientalistů. Dalším zdrojem se pro mě staly webové stránky islámských organizací.

Pomyslná druhá část práce je zaměřena pouze na libereckou muslimskou komunitu. Pro sběr potřebných informací jsem vedla výzkum založený na polostrukturovaném rozhovoru, jehož se zúčastnili tři respondenti, takže šetření má čistě ilustrativní charakter a v žádném případě nemůže být aplikován na celou komunitu.

Tato stěžejní část práce se nejprve soustředila na faktické informace týkající se především počtu a struktury členů komunity. Dalším neopomenutelným předmětem šetření se potom stal osobní život místních muslimů. Zde jsem se snažila zjistit, jaký mají vztah s majoritní společností, zda se setkali s nějakými problémy kvůli svému vyznání či jiné národnosti ze strany majority a jaký mají názor na česká média, která se velmi často vyjadřují na téma islám. V neposlední řadě se část šetření týkala dodržování muslimských tradic a pravidel, kde mě především zajímalo, do jaké míry se daří libereckým muslimům dodržovat islámské zvyky.

Během rozhovorů jsem se snažila vžít do role respondenta a zjistit tak, co nejvíce potřebných ale zároveň zajímavých informací. Ráda bych zároveň podotkla, že jsem se setkala s přátelskými a velmi inteligentními lidmi, kteří jsou dle mého názoru, pro Českou republiku určitě přínosem, a to nejen vzhledem k důležitosti jejich povolání.

Jsem si vědoma, jaký názor na islám a muslimy převládá v České republice, vždyť právě tento negativní postoj spousty Čechů mě přiměl psát práci zrovna na toto téma. Proto budu ráda, pokud má práce dokáže přimět alespoň jednoho člověka přemýšlet o této problematice komplexněji a nespojovat si všechny muslimy s terorismem.

Seznam použitých zdrojů

Knižní zdroje

- BADE, Klaus J. *Evropa v pohybu: evropské migrace dvou staletí*. Vyd. 1 Praha: NLN, Nakladatelství Lidové noviny, 2005. ISBN 80-7106-559-5.
- BEČKA, Jiří, MENDEL, Miloš. *Islám a české země*. Praha: Votobia, 1998. ISBN 80-7220-034-8.
- BOROVIČKA, Michael. *Velké dějiny zemí Koruny české*. Vyd. 1. Praha: Paseka, 2010. ISBN 978-80-7432-000-2.
- BUDOVEC Z BUDOVA, Václav, REJCHRTOVÁ, Noemi. *Antialkorán*. 1 vyd. Praha: Odeon, 1989. ISBN 80-207-0174-5.
- CARDINI, Franco. *Evropa a islám*. Vyd. 1. Praha: Lidové noviny, 2004, Utváření Evropy. ISBN 80-7106-640-0.
- DENNY, Frederick M. *Islám a muslimská obec*. V českém jazyce vyd. 3. Praha: Prostor, 2003. ISBN 80-7260-088-5.
- KROPÁČEK, Luboš. *Duchovní cesty islámu*. 3. dopl. vyd. Praha: Vyšehrad, 2003. ISBN 80-7021-613-1.
- KŘIKAVOVÁ, Adéla, Miloš MENDEL a Zdeněk MÜLLER. *Islám: ideál a skutečnost*. 1. vyd. Praha: Panorama, 1990. ISBN 80-7038-012-8.
- LHOŤAN, Lukáš. *Islám a islamismus v České republice*. 1. vyd. V Pstruží: Lukáš Lhoťan, 2011, 116 s. ISBN 978-80-904932-1-6.
- MENDEL, Miloš. *Arabské jaro: historické a kulturní pozadí událostí na Blízkém východě*. Vydání první. Praha: Academia, 2015. Orient (Academia). ISBN 978-80-200-2474-9.
- MENDEL, Miloš, OSTŘANSKÝ, Bronislav, RATAJ, Tomáš. *Islám v srdci Evropy: vlivy islámské civilizace na dějiny a současnost českých zemí*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2007. ISBN 978-80-200-1554-9.
- OSTŘANSKÝ, Bronislav. *Atlas muslimských strašáků, aneb, Vybrané kapitoly z "mediálního islámu"*. Vyd. 1. Praha: Academia, 2014. ISBN 978-80-200-2428-2.

Internetové zdroje

- BOUŠKA, Josef, Data místo dojmů aneb Jak pracují čeští docenti islamofobie. In: *Respekt.cz* [online]. 08. 03. 2016 [vid. 10. 03. 2016]. Dostupné z: <http://www.respekt.cz/politika/data-misto-dojmu-aneb-jak-pracuji-cesti-docenti-islamofobie>
- Cíle a činnosti islámské nadace v Praze. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 02. 01. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>
- Český statistický úřad, Sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011. In: Český statistický úřad [online]. [vid. 15. 02. 2016]. Dostupné z: <https://vdb.czso.cz/vdbvo2/>
- ČTK. Nechceme v Brně další mešitu, vzkazují muslimům jihomoravští lidovci. In: *iDNES.cz* [online]. 27. 07. 2009 [vid. 28. 12. 2015]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/nehceme-v-brne-dalsi-mesitu-vzkazuji-muslimum-jihomoravsti-lidovci-1jw-/brno-zpravy.aspx?c=A090727_154852_brno_pje
- GREGOR, Kamil. Kolik bude v Česku muslimů za 15 let? Pořád skoro žádní. In: *Datovazurnalistika* [online]. 08. 01. 2015, [vid. 11. 03. 2015]. Dostupné z: <http://www.datovazurnalistika.cz/kolik-bude-v-cesku-muslimu-za-15-let-porad-skoro-zadni>
- Historie brněnské mešity. In: *Mesita* [online]. [vid. 02. 03. 2016]. <http://www.mesita.cz/node/3>
- HOMOLKA, Jan. Petici proti právům muslimů v ČR podepsalo 22 tisíc lidí. In: *Aktuálně.cz* [online]. 11. 09. 2014 [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://zpravy.aktualne.cz/domaci/petice-proti-zvlastnim-pravum-muslimu/r~5d7d211838f511e494e8002590604f2e/>
- CHMELÁŘ, Jindřich. Dopis našim zástupcům. In: *iDnes.cz* [online]. 06. 05. 2014 [vid. 18. 02. 2016]. Dostupné z: <http://jindrichchmelar.blog.idnes.cz/c/408308/Dopis-nasim-zastupcum.html>
- JANKŮ, Tomáš. ANALÝZA PŘIZNÁNÍ (ZVLÁŠTNÍCH) PRÁV MUSLIMSKÉ NÁBOŽENSKÉ OBCI V ČR [online]. [vid. 17. 12. 2016]. Dostupné z: <http://www2.tf.jcu.cz/~klapetek/janku.pdf>
- JIŘIČKA, Jan. Čeští muslimové budou usilovat o právo zakládat školy nebo oddávat. In: *iDnes.cz* [online]. 13. 04. 2014 [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: http://zpravy.idnes.cz/muslimove-chteji-ucit-na-skolach-i-oddavat-fiv-/domaci.aspx?c=A140311_155018_domaci_jj

- KOLÍNKOVÁ, Eliška. Brněnští muslimové se hádají kvůli stavbě nové velké mešity. In: *iDNES.cz* [online]. 05. 03. 2011 [vid. 28. 12. 2015]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/brnensti-muslimove-se-hadaji-kvuli-stavbe-nove-velke-mesity-plw-/brno-zpravy.aspx?c=A110305_104433_brno-zpravy_pp
- LHOŤAN, Lukáš. In: *Blog.iDnes.cz* [online]. [vid. 02. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.lukaslhotan.blog.idnes.cz/>
- MENSCHIK, Tomáš. Muslimové: Že hájíme terorismus? Blogger si léčí komplexy. In: *Týden* [online]. 24. 02. 2014 [vid. 02. 02. 2016]. Dostupné z: http://www.tyden.cz/rubriky/domaci/muslimove-ze-hajime-terorismus-blogger-si-leci-komplexy_299251.html
- Mešity a modlitebny v ČR a SR. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 15. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>
- Muslimská obec v Liberci. In: *Kurzy.cz* [online]. [vid. 06. 03. 2016]. Dostupné z: <http://rejstrik-firem.kurzy.cz/01425820/muslimska-obec-v-liberci/statisticky-urad/>
- Nové vedení Islámské Nadace v Brně. In: *Mesita* [online]. [vid. 02. 03. 2016]. Dostupné z <http://www.mesita.cz/node/92>
- PETŘÍK, Lukáš. Český exmuslim varuje před plným uznáním islámu v Česku: velice nebezpečné! In: *Parlamentní listy* [online]. 30. 04. 2014 [vid. 02. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.parlamentnilisty.cz/arena/rozhovory/Cesky-exmuslim-varuje-pred-plnym-uznanim-islam-v-Cesku-velice-nebezpecne-313237>
- Pražská mešita. In: *Muslimská obec v Praze*. [online]. [vid. 14. 04. 2016]. Dostupné z <http://www.praha-muslim.cz/enlarge-gallery-photo.htm?photoId=201&subject=Pra%C5%BESk%C3%A1%20me%C5%A1ita&subjectId=99&index=3>
- První muslimská mešita slaví 15 let od otevření. In: Česká televize [online]. 02. 07. 2013 [vid. 14. 04. 2016]. Dostupné z: <http://www.ceskatelevize.cz/zpravodajstvi-brno/zpravy/233313-prvni-tuzemska-mesita-slavi-patnact-let-od-sveho-otevreni/>
- RÁJA, Jan. Bitva u Moháče a obléhání Vídně. In: *Bellum* [online]. [vid. 10. 12. 2015]. Dostupné z: <http://www.bellum.cz/bitva-u-mohace-a-oblehani-vidne.html>

- SCHULZ, Lumír. Čeští muslimové přišli o svého předsedu. Muhamed Ali Šilhavý zemřel. In: *iDnes.cz* [online]. 14. 03. 2008 [vid. 14. 04. 2016]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/cesti-muslimove-prisli-o-sveho-predsedu-muhamed-ali-silhavy-zemrel-1pp-/brno-zpravy.aspx?c=A080314_104711_brno_dmk
- SVATOŠ, Michal. Stavba muslimské mešity v Orlové na Karvinsku. In: *rozhlas* [online]. 03. 02. 2004 [vid. 29. 12. 2015]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/publ_izurnal/_zprava/stavba-muslimske-mesity-v-orlove-na-karvinsku--103609
- SVATOŠ, Michal. Výstavba pravé muslimské mešity v Orlové. In: *rozhlas* [online]. 10. 02. 2004 [vid. 29. 12. 2015]. Dostupné z: http://www.rozhlas.cz/radiozurnal/publ_izurnal/_zprava/104481
- TAUŠOVÁ, Zuzana. První česká mešita funguje v Brně už 15 let. Muslimové by chtěli další. In: *iDNES.cz* [online]. 01. 07. 2013 [vid. 28. 12. 2015]. Dostupné z: http://brno.idnes.cz/prvni-ceska-mesita-slavi-v-brne-patnact-let-f26-/brno-zpravy.aspx?c=A130701_1946742_brno-zpravy_ekr
- Ústředí Muslimských Obcí. In: *umocr.cz* [online]. [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.umocr.cz/mobinfo.pdf>
- VOJTÍŠEK, Zdeněk. Český boj o mešity. In: *Dingir* [online]. 16. 03. 2011 [vid. 29. 12. 2015]. Dostupné z: <http://dingir.cz/archiv/Dingir106.pdf>
- Zákon č. 3/2002 Sb., o církvích a náboženských společnostech. In: *Sbírka zákonů České republiky* [online]. 2002 [vid. 17. 02. 2016]. Dostupné z: <http://www.mkcr.cz/cz/cirkve-a-nabozenske-spolecnosti/pravni-predpisy/zakon-c--3-2002-sb---o-cirkvich-a-nabozenskych-spolecnostech-171526/>
- Z historie Islámské nadace v Praze. In: *Islámská nadace v Praze* [online]. [vid. 02. 01. 2016]. Dostupné z: <http://www.praha.muslim.cz/about.html>

Seznam příloh

Příloha 1: Otázky pro respondenty

Přílohy

Příloha č. 1: Otázky pro respondenty

Obecné otázky k Muslimské obci:

- Dne 13. února 2013 byla oficiálně zaregistrována Muslimská obec v Liberci, kdo tedy jako první přišel s myšlenkou založit v Liberci muslimskou obec?
- Co všechno bylo potřeba udělat pro registraci a kdo byl hlavním iniciátorem?
- Jaká je hlavní náplň Muslimské obce v Liberci?

Obecné otázky k muslimské modlitebně v Harcově:

- Jak dlouho modlitebna funguje a kdo se podílel na jejím vzniku?
- Kromě pátečních modliteb, pořádáte i nějaká další shromáždění?
- Jaká je struktura návštěvníků? Popřípadě, stává se, že do modlitebny přijde „nemuslim“, kterého zajímají informace o islámu?

Osobní otázky

- Kolik Vám je let a odkud pocházíte?
- Jak dlouho žijete v ČR a z jakého důvodu jste si vybral právě tuto zemi?
- Jaké je Vaše povolání?
- Jak často navštěvuje harcovskou modlitebnu?
- Udržujete kontakty i s jinými muslimskými komunitami v ČR či ve světě?
- Máte mezi Čechy přátele nebo spíš v rámci muslimské komunity?
- Setkal jste se tedy někdy zde v ČR s negativním postojem ze strany Čechů vůči Vám kvůli jiné národnosti / jinému náboženskému vyznání?
- Myslíte si, že média mají velký vliv na lidi a na jejich způsob vnímání islámu?

- Dotkly se Vás nějak události, týkající se výstavby mešity v Brně, Orlové či Teplicích?
- Zasáhla se Vás nějak kauza Lukáš Lhořan?
- Dotkly se Vás nějakým způsobem protesty kolem možnosti plného uznání Ústředí muslimských obcí a jaký máte názor na celou záležitost?
- Vzhledem k současné situaci týkající se uprchlické krize a útoků v Paříži, pociťujete ze strany Čechů zvýšené negativní reakce vůči Vám v důsledku těchto událostí?
- Daří se Vám i v ČR dodržovat všechny zásady islámu? (modlitba, ramadán, halál,...)
- Jaké svátky slavíte během roku a jaké tradice a pokrmy se k nim pojí?